

3. Palkkalautakunta

Lautakunnan kokoonpano. Palkkalautakuntaan kuuluivat v. 1951 seuraavat kaupunginvaltuuston valitsevat jäsenet: toimitsija S.G. Friberg, kaasulaitoksen sivutuotemestari L.A. Forsten, hallitussihteeri V.E.I. Katajarinne, liittosihteeri V.A. Laakso, toimitusjohtaja S.Å. Lemström, filosofian maisteri J.V. Procopé, kivityöntekijä E.V. Riipinen, pankinjohtaja V.V. Sipi ja osastopäällikkö P.T. Virkkunen, joista jäsen Sipi toimi puheenjohtajana, varapuheenjohtajakseen lautakunta valitsi jäsen Laakson (16.1. 98 §).

Lautakunnan kokoukset päätettiin pitää tiistaisin klo 15.30 kaupungintalossa (16.1. 100 §).

Kokousten pöytäkirjat päätettiin pitää yleisön nähtävänä kunakin kokousta seuraavan viikon torstaina (16.1. 101 §).

Neuvotteluvaltuudet. Palkkalautakunnan aikaisemmin puheenjohtajalleen myöntämät neuvotteluvaltuudet todettiin siirtyneiksi uudelle puheenjohtajalle; samalla lautakunta valtuutti esittelijän toimimaan neuvottelijana virkasääntöä ja siihen liittyviä muita sääntöjä koskeissa asioissa (16.1. 160 §).

Palkkalautakunnan toimiston viranhaltijat. Kertomusvuoden ajaksi päätettiin edelleen palkata lautakunnan toimistoon seuraava tilapäinen henkilökunta: työläisasiainhoitaja J.P. Kuntsi, notaari E.E.O. Forsberg, toimistoapulaiset L.L.I. Leinonen ja A.A. Koskus sekä lähetti A. Lindell (2.1. 80 §). Näistä toimistoapulainen L. Leinonen sai pyytämänsä eron toukokuun 1 p:stä alkaen (17.4. 837 §).

Toimistoapulaisen V.P. Yletyisen virkaa määrättiin toistaiseksi hoitamaan 20.palkkaluokan peruspalkalla neiti T. Kärkölä (4.9. 1682 §). Peruuttaen edellä mainitun päätöksensä palkkalautakunta määräsi neiti I. Grahnin viransijaisena hoitamaan ko. toimistoapulaisen virkaa syyskuun 10 p:stä alkaen toistaiseksi ja kuintaan siksi, kunnes Yletyiselle annettu määräys toimia kanslisti M.E. Ivalon viransijaisena päättyisi (11.9. 1749 §).

Toimistopäällikkö oikeutettiin ryhtymään palkkalautakunnan toimivaltaan kuuluihin tehtäviin henkilökunnan suhteen saattaakseen erinäisten sairaus- ja virkavapauksetapausten johdosta ruuhkautuneet toimiston työt järjestykseen (23.10. 2030 §).

Käteiskassa. Kaupunginhallitukselle päätettiin esittää käteiskassan suurentamista enintään 5 000 mk:ksi ilmoituksin, että kassanhoitajana toimii edelleen kirjaja T. Ojonen (10.4. 765 §).

Laskujen hyväksyminen. Rahatoimiston mainittua asiaa koskevan kiertokirjeen johdosta päätettiin ilmoittaa rahatoimistolle, että laskujen ja muiden maksettavaksi aiottujen asiakirjojen hyväksyminen kuului toimistopäällikölle (2.1. 81 §).

Tulo- ja menojoämien ilmoittamista koskevaan rahatoimiston kiertokirjeeseen, missä kehoitettiin tammikuun 15 p:ään mennessä lähettämään luettelo kaupunginkassaan vielä tilittämättä olevista v:n 1950 tuloista sekä jättämään saman vuoden laskut rahatoimistoon mainittuun määräpäivään mennessä, päätettiin vastata, ettei lautakunnalla ole mitään tulojojäämiä (2.1. 82 §).

Tilapäispalkkojen maksamista ja polttoainetarastojen inventoimista koskevat rahatoimiston kiertokirjeet merkittiin tiedoksi (2.1. 83 §).

V:n 1952 talousarvioehdotus päätettiin lähettää kaupunginhallitukselle (20.8. 1649 §).

Uutta virkasääntöä sekä työntekijäin lomasääntöä ja sairaus- ja hautausapuasääntöä koskevat asiat. Sen jälkeen kun kaupunginhallitus oli asettanut ns. I virkasääntökomitean uutta virkasääntöä valmistelemaan, asia oli jätetty lepäämään, koska Kaupunkiliiton hallitus oli ryhtynyt toimenpiteisiin uuden virkasäännön mallin laatimiseksi. Tämän valmistuttua asetti kaupunginhallitus uuden komitean maaliskuun 16 p:nä 1950; se jätti mietintönsä tammikuun 8 p:nä 1951. Sen jälkeen kaupungin ja eri viranhaltija- ja työntekijäjärjestöjen kesken käytyjä neuvotteluja hoiti kaupungin puolesta palkkalautakunnan toimiston päällikkö J. Ståhlberg. Neuvottelut aloitettiin helmikuun 1 p:nä ja lopetettiin helmikuun 12 p:nä. Pyydettyä lausuntoaan kaupunginhallitukselle lautakunta päätti esittää virkasääntökomitean ehdotukset virkasäännöksi, työntekijäin vuosilomasäännöksi ja työntekijäin sairaus- ja hautausapuasäännöksi vahvistettavaksi eräine lautakunnan tekemine lisäyksineen (20.2. 426 §, ks. khn mtö n:o 6,8 ja 9).

Helsingin Kunnantyyntekijäin Keskustoimikunta oli kaupunginhallitukselle lähettämässään kirjelmässä anonut, että kaupunginhallitus ryhtyisi sellaisiin toimenpiteisiin, että edellä mainitut säännöt tulisivat hyväksytyiksi siinä muodossa kuin neuvotteluissa oli sovittu. Keskustoimikunnan käsityksen mukaan oli nimittäin niin virka- kuin työntekijäinkin lomasääntöön esitetty huononmuksia huolimatta siitä, mitä neuvotteluissa oli sovittu. Kaupunginhallituksen pyydettyä mainitusta asiasta lausuntoa lautakunta päätti muuttaa aikaisemmin antamaansa lausuntoa siltä osalta, joka koski riidanalaisista 21 vuoden ikärajaa, poistaen tämän määräyksen mainitusta sääntöehdotuksesta. Samoin ehdotettiin työntekijöille kahden työpäivän loma-kuukauden kohden jo 2 vuoden kuluttua, jolloin virkasäännön 36 § ja työntekijäin vuosilomasäännön 2, 3 ja 4 § tulisivat muuttamaan (6.3. 537 §, 14.3. 603 §).

Kaupunginhallituksen jäsenet Meltti ja Saastamoinen olivat tehneet aloitteen, jossa ehdotettiin, että virkasääntö ja työntekijäin lomasääntö otettaisiin valtuustossa uudelleen käsiteltäväksi, koska aloitteen tekijäin käsityksen mukaan mainittuja sääntöjä oli muutettu työntekijäin kannalta huonommiksi. Palkkalautakunta totesi, että ko. sääntöjen viime käsittelyssä oli palautettu sille linjalle, jota lautakunta oli jo aikaisemmassa vaiheessa suositellut. Näin ollen ei lautakunta katsonut olevan syytä asian uudelleen esille ottamiseen, minkä käsityksen mukainen lausunto päätettiin antaa aloitteesta kaupunginhallitukselle (21.6. 1226 §).

Uuden virkasäännön tulkinnan mukaisesti palkkalautakunta päätti, että sellaiset viranhaltijat, jotka olivat olleet yli 6 kuukautta tuntipalkkaisessa työssä kaupungin palveluksessa ja siirtyivät sen jälkeen välittömästi tilapäisiksi viranhaltijoiksi, olivat oikeutetut saamaan ikälisää virkasäännön 25 §:n 2 mom:n nojalla heti tp. viranhaltijaksi tultuaan. Palkkalautakunnan toimisto oikeutettiin samalla ilman erikseen tehtävää päätöstä esittämään ikälisä myönnettäväksi ko. henkilöille mainituissa järjestyksessä (17.7. 1500 §).

Sairaalamautakunnan esitys virkasäännön tarkistamisesta laitoksissa annettavan varoituksen osalta oli lautakunnan käsityksen mukaan tarpeetonta, minkä mukainen lausunto päätettiin antaa kaupunginhallitukselle (20.2. 428 §).

Synnytylomalomamääräysten uudistamista koskevan vt Hiisivaara-Mörkin ym. aloitteen johdosta päätettiin kaupunginhallitukselle annettavassa lausunnossa esittää, että aloite ei anna aihetta muutoksiin (20.2. 431 §).

Työntekijäin lomasäännön ja sairaus- ja hautausapuasäännön tulkintakysymyksiä koskevat seuraavat selitykset päätettiin ilmoittaa kaikille lauta- ja joutokunnille: työntekijäin vuosilomasäännön 4 §:n 1 mom:n 2 kohdan mukaan on työsuhteen jatkumisaikaan työntekijälle luettava aika, jonka työntekijä ennen kaupungin palvelukseen siirtymistään on vähintään yhden vuoden ajan ollut päätoimeksi katsottavassa valtion, toisen kunnan tai kuntayhtymän jne. palveluksessa. Mainitun kohdan tulkinnassa on ko. "yhden vuoden" pituinen palvelusaika käsiteltävä siten, että työntekijälle, joka on vähintään 6 kuukautta keskeytettävä ollut kaupungin palveluksessa, on valtion, toisen kunnan jne. palveluksessa-oloajasta otettava huomioon kaikki ne ajanjaksot, jotka ovat vähintään yhden kuukauden pituisia ja yhteenlaskettuina muodostavat vähintään vuoden mittaisen palvelusajan. Jos yhden vuoden palvelusajajar tulisi olla yhtäjaksoista, olisi siitä nimenomaan ollut mainittava vuosilomasäännön ko. kohdassa.

2) Vuosilomasäännön 4 §:n 2 mom:n 3 kohdan mukaan luetaan työsuhteen jatkumisaikaan työntekijälle, joka on vähintään 6 kuukautta keskeytettävä ollut kau-

pungin palveluksessa aika, jonka kaupungin haltuun siirtyneen yrityksen työntekijä on välittömästi ennen kaupungin palvelukseen tuloaan palvellut tällaisessa yrityksessä. Edellä mainitun kohdan sanonta "välittömästi" on ymmärrettävä niin, että kukin esille tuleva kohta on tässä suhteessa harkittava erikseen, koska vuosilomasäännössä ei mainitun sanan lisäksi ole määrätty mitään minimiaikaa eikä myöskään analogista tulkintaa käyttäen voida katsoa, että sen tulisi olla virkasäännön vastaavan kohdan mukaisesti enintään 2 kuukautta. 3) Uuden työntekijän sairaus- ja hautausapusäännön 4 §:n 1 mom:n 3 kohdan mukaan työsuhteen keskeytykseksi ei tätä sääntöä sovellettaessa ole katsottava työntekijän sellaista työstä poisjäämistä, jonka on aiheuttanut julkisen tehtävän suorittamista varten tai yksityisten asioiden vuoksi myönnetty loma, joka 12 kuukauden kuluessa ei ylitä kahta kuukautta. Saman pykälän 2 mom:ssa määrätään, että työsuhteen keskeytykseksi ei myöskään ole katsottava työstä poisjäämistä asianomaisella luvalla. "Yksityisten asioiden vuoksi myönnetyllä lomalla" ja "työstä poisjäämisellä asianomaisella luvalla" on eronase, että yksityisten asiain vuoksi myönnetty loma on kysymyksessä silloin, kun työntekijä esim. osallistuu kurssille tai muuten opintotarkoituksessa on anonut erityistä opinto- tms. lomaa. Yleensä loman tulee olla pitempi-aikainen, kun sensijaan poisjääminen ao. luvalla tarkoittaa tapauksia, jolloin työntekijä työnjohdon antamalla luvalla on jäänyt pois työstä ilman että hän olisi etukäteen suunnitellut hakevansa erityistä lomaa. Nämä tulevat yleensä kysymykseen silloin, kun työntekijä edeltä arvaamattomien seikkojen vuoksi on pakotettu jäämään pois työstä (17.7. 1481 §).

Eräiden uuden virkasäännön ja työntekijäin lomasäännön tulkintakysymyksiä koskevan Helsingin Kunnantyyntekijäin Keskustoimikunnan tiedustelun johdosta lautakunta päätti kaikille laitoksille ilmoittaa seuraavaa: 1) ylityökorvauksen suorittamisessa muilta pyhäpäiviltä paitsi sunnuntailta on otettava huomioon, että 31 §:n 1 mom:n mukaan oikeus ylityökorvaukseen on riippuvainen laissa, virkasäännössä tai eri päätöksellä määrätystä työajan pituudesta. Työaikalain alaisiin viranhaltijoihin on tällöin sovellettava sanottua lakia myös ylityötä määriteltäessä, eikä tällaisen henkilökunnan osalta ns. arkipyhinä tehty työ voi olla ylityötä, ellei se ylitä 8 tuntia päivässä tai 47 tuntia viikossa. Sen sijaan ei esim. virastoissa työskenteleväin viranhaltijain työaikaan voida katsoa sisältyvän ns. arkipyhiä, vaan on tällaisina pyhinä tehty työ pidettävä ylityönä. Tällöin on viranhaltija yleisen säännön mukaan oikeutettu ns. arkipyhinä tehdystä työstä erilliseen tuntipalkkioon, joka kahdelta ensimmäiseltä tunnulta korotetaan 50 % ja seuraavilta tunneilta 100 %. Lisäksi ovat kaikki viranhaltijat oikeutettuja sunnuntaityökorvaukseen. 2) Työntekijän vuosilomaa määrättäessä oli katsottava, että hän ainakin osittain oli ansainnut vuosiloman entisen virkasäännön voimassa ollessa ja sen määräysten mukaan jo saavuttanut määrätty lomaetuudet, joita ei voida vähentää. Erimielisyyttä aiheuttaneeseen palvelusjakson laskemiseen nähden oli huomattava, että loman pituus on laskettava aikaisempien määräysten mukaan, joten siis työntekijä ei voi olla oikeutettu lukemaan hyväkseen sekä aikaisempien määräysten mukaista palvelusjaksoa että uusien määräysten mukaan laskettuja lomapäiviä. 3) Työntekijäin vuosilomasäännön 2 §:n 1 mom:n mukaan työntekijällä on oikeus saada työssäolokuukausia kohti vuosilomaa 2 työpäivää, jos työsuhte on jatkunut 5 vuotta. Jos työntekijä 12 kalenterikuukauden aikana on ollut oikeutettu vähintään 2 päivän lomaan kuukautta kohden, alkoon loman kokonaispituus alittako yhtä kuukautta. Erimielisyyttä oli syntynyt siitä, onko viimeksi mainittu määräys tulkittava siten, että oikeus kahden päivän lomaan syntyy vasta 5 vuoden palveluksen jälkeen, joten työntekijä vasta kuudentena vuonna olisi oikeutettu kuukauden lomaan, vai syntyykö tämä loma-oikeus jo viidentenä vuonna. Lomakorvauksia koskevia määräyksiä on tulkittava siten, että kukin työssäolokuukausi oikeuttaa niin pitkään lomaan kuin mihin työntekijä seuraavan huhtikuun loppuun mennessä tulisi oikeutetuksi. Tämä merkitsee sitä, että kunakin kuukautena ansaitaan seuraavan vuoden vuosilomaa täysimääräisenä. Esillä olevaan kysymykseen sovitettuna mainittu periaate johtaa siihen, että työntekijä jo viidennen palvelusvuoden kuluessa on ollut oikeutettu vähintään kahden päivän lomaan kuukautta kohden ja näin ollen, jos muut edellytykset ovat olemassa, on jo viidentenä vuonna oikeutettu saamaan hyväkseen yhden kuukauden loman. 4) Vuosilomasäännön 4 §:n 1 mom:n mukaan luetaan työntekijöille hyväksi aikaisempaa palvelusta ainostaan edellytyksellä, että hän on vähintään 6 kuukautta keskeytyksettä ollut kaupungin

palveluksessa. Lomaan oikeuttavan palvelusjakson siirtäminen syksystä kevääseen voi antaa aihetta epäjohtomukaisuuksiin silloin, kun on kysymyksessä henkilöt, jotka ovat tulleet kaupungin työhön aikaisempien määräysten voimassa ollessa ja edellytyksellä, että he saavat entistä palvelusaikaa hyväkseen aikaisempien määräysten mukaisesti. Kertomusvuoden vuosilomiin nähden olisi kohtuullista menetellä siten, että aikaisempien palvelusaikojen hyväksi laskeminen saa tulla kysymykseen kaikissa niissä tapauksissa, joissa 6 kuukauden määräaika päättyy syyskuun loppuun mennessä. 5) Vuosilomasäännön 3 §:ssä myönnetään mm. vuorotyöntekijälle oikeus tavallista pitempään vuosilomaan. Koska epätietoisuutta oli syntynyt siitä, tarkoitettiinko po. kohdassa ai-nostaan 3-vuorotyötä vaiko myöskin 2-vuorotyötä, huomautettiin siitä, että kun työntekijäin vuosilomasäännössä ei ole tehty jakoa eri vuorotyötä tekevien työntekijäin osalta, asia on ymmärrettävä niin, että vuorotyötä koskevat määräykset koskevat kumpaakin ryhmää. 2-vuorotyötä tekevien osalta tämä tosin merkitsee lomaoikeuden pidentämistä, mutta kun samalla on ilmeistä, että näihin työntekijöihin on ryhdyttävä soveltamaan myös esim. työehtosopimuksen määräyksiä vuorotyöntekijäin työajoista, jotka erityisesti lauantapäivien osalta ovat epäedullisemmat kuin muilla työntekijöillä, voitaneen tulkintaa pitää asiallisestikin oikeudenmukaisena (26.6. 1340 §).

Helsingin kaupungin virkamiesyhdistyksen esityksen johdosta, että myös arkipyhinä tehty työ korvattaisiin samoilla perusteilla kuin ns. sunnuntaityö, palkkalautakunta päätti virkasäännön 31 §:n 2 mom:n tulkinnassa puoltaa virkamiesyhdistyksen esitystä kaupunginhallitukselle annettavassa lausunnossaan (17.7. 1509 §).

Kaupunginhallituksen pyydettyä uutta lausuntoa palkkalautakunnalta edellä mainitusta, arkipyhinä tehdyn työn korvaamista koskevasta asiasta lautakunta päätti pysyttää kokouksessaan kesäkuun 26 p:nä vahvistamansa tulkinnan, koska sillä ei ollut aihetta päätöksensä muuttamiseen (28.8. 1640 §).

Vuosiloma- ym. määräysten tulkintakysymyksiä. Teollisuuslaitosten palkkakonttorille päätettiin ilmoittaa sen tiedustelun johdosta, että vuosilomalain 9 §:n 2 mom:n mukaan tuli työntekijälle maksaa korvausta 4 % hänen saamastaan rahapalkasta siinä tapauksessa, että hän on niin harvoina päivinä kuukaudesta työssä, ettei hänellä lain mukaan ole oikeutta vuosilomaan. Samoin oli työntekijäin sairausapua koskevien määräysten mukaan ko. työntekijälle tarvittaessa myönnettävä sairausloma, jolloin hän esim. viikon kalenteriajan mukaisen loman ajalta tuli saamaan niiden kahden työpäivän täyden palkan, jotka hän normaalisesti oli töissä viikossa (3.4. 726 §).

Myöskin ilmoitettiin teollisuuslaitosten palkkakonttorin tiedoksi ja noudatettavaksi erään sähkölaitoksen mittarintarkistajan vuosiloma- ja sairausloma-ajan palkkaetuja koskevassa asiassa seuraava työneuvoston v. 1949 antama lausunto: Jos työntekijän työ sopimuksen mukaan tulee olla työssä tiettyinä päivinä, kuitenkin niin, että työpäivien luku kalenterikuukauden aikana on vähintään 16, määrätty hänen vuosilomansa pituus vuosilomalain 2 ja 3 §:n mukaan samalla tavalla kuin siinäkin tapauksessa, että työ sopimus edellyttäisi työssä oloa kaikkina päivinä. Lomaan ei tällöin kuitenkaan lueta niitä päiviä, jotka työ sopimuksen mukaan ovat työntekijän työpäiviä, vaan kaikki arkipäivät. Työntekijällä on oikeus saada jokaiselta lomaan kuuluvalta arkipäivältä palkkansa, mutta kun hän tekee työtä vain määrättyinä päivinä, lasketaan hänen päiväansionsa vuosilomalain 7 §:n 3 mom:n mukaan samalla tavoin kuin urakkatyötä tekevän työntekijän päiväansio. Tällöin ei niitä päiviä, jotka työ sopimuksen mukaan eivät ole työntekijän työpäiviä, pidetä sellaisina poissaolopäivinä, jotka sanotun lainkohdan mukaan on vähennettävä päiväansioita laskettaessa jakajana käytettävästä 75:stä (10.4. 779 §).

Rakennustoimiston varasto-osaston tiedusteluun, joka koski viranhaltijoiden oikeutta saada vuosilomansa pidennettynä, palkkalautakunta ilmoitti, että viraston ei yleensä ole annettava vuosilomaa viranhaltijoille muuna kuin varsinaisena lomanantokautena. Jos viranhaltija tarvitsee lomaa muuhun tarkoitukseen, on se annettava muussa muodossa eli joko palkallisena tai palkattomana virkavapautena. Kun virkasäännön ko. kohta olisi näin tulkittava, seuraava tästä, että virkistystarkoitukseen aiottu vuosiloma on aina annettava pidennettynä määräysten mukaisesti, milloin se annetaan muuna kuin varsinaisena lomanantokautena (22.5. 1057 §).

Viranhaltijain ja työntekijäin eläkesääntöjen muuttaminen. Helsingin Kunnantyöntekijäin Keskustoimikunta oli tehnyt lautakunnalle esityksen neuvot-

telujen aloittamisesta kaupungin viranhaltijain ja työntekijäin eläkesääntöjen muuttamisesta koskevassa asiassa, koska se on ollut vireillä jo lähes viisi vuotta. Keskustoimikunnalle ilmoitettiin, että Kaupunkiliiton eläkesääntöjä koskevat mallit olivat jo valmiina ja ilmestyisivät painosta kuukauden kuluessa. Heti niiden valmistuttua voitaisiin palkkalautakunnan toimiston taholta ryhtyä valmisteleviin toimenpiteisiin neuvottelujen aloittamiseksi ja varsinaisiin neuvotteluihin ryhtyä välittömästi tämän jälkeen (20.11. 2245 §).

Työsääntöjen muuttaminen. Kaupungin eri laitosten työsäännöt olivat suu- relta osalta vahvistettu noudatettaviksi jo v. 1924. Koska niihin ei sen jäl- keen ollut tehty mitään muutoksia, olivat ne kokonaan vanhentuneet. Näin ol- len työsäännöissä olevat määräykset ja muut samoja asioita koskevat määräyk- set saattoivat olla jopa keskenään ristiriitaisia. Tästä syystä katsottiin työsääntöjen uudistaminen välttämättömäksi. Lautakunta päättikin esittää kau- punginhallitukselle, että työsääntöjen uudistamista varten asetettaisiin eri- tyinen toimikunta, jonka tehtäväksi tulisi tutkia, missä määrin voimassa ole- vat työsäännöt olivat vanhentuneet sekä tutkimustensa perusteella ehdottaa, miten niitä olisi muutettava (23.10. 2014 §).

Matkustussäännön oikaiseminen. Huoltoviraston taholta tapahtuneen anomuk- sen johdosta lautakunta teki esityksen kaupunginhallitukselle kaupunginval- tuuston maaliskuun 7 p:nä vahvistamaan matkustussääntöön tulleen erehdyksen oikaisemiseksi (11.9. 1729 §).

Päivärahan maksaminen työntekijöille vieraila paikkakunnilla olevissa, kaupungin omistamissa laitoksissa. Helsingin Kunnantyöntekijäin Keskustoimikun- nan tekemän esityksen johdosta päätettiin kaupunginhallitukselle annettavassa lausunnossa esittää, että jos työntekijä tyytyy ao. laitoksen tarjoamaan majoitukseen ja muonitukseen, niin päivärahaa ei maksettaisi, mutta jos hän itse huol- taa majoituksensa ja muonituksensa, saisi hän matkustussäännön mukaisen päivära- han. Jos laitoksessa ei ole työntekijäin mielestä tyydyttävää majoitusta ja muo- nitusta, eivätkä he voi sitä laitosten ulkopuolelta saada, ei heille olisi maksettava päivärahaa, vaan olisi heidän tyydyttävä siihen majoitukseen ja muoni- tukseen, minkä laitoksella voi järjestää. Tämä järjestely olisi ulotettava koskemaan myöskin laitoksissa virkatehtävissä matkalla oleskelevia kaupungin viranhaltijoita (13.11. 2215 §).

Luettelon laatiminen johtavista viranhaltijoista, jotka eivät ole oikeu- tettuja ylityökorvauksiin. Kaupunginhallitukselle päätettiin tehdä ehdotus luetteloksi niistä johtavista viranhaltijoista, jotka eivät olleet oikeutet- tuja ylityökorvauksiin. Tässä yhteydessä oli otettava huomioon, 1) että vi- ranhaltijalle, jonka työtajan pituus ei ole laissa, virkasäännössä tai eri päätöksellä määrätty, ei virkasäännön 31 §:n 1 mom:n mukaan makseta ylityö- korvausta; 2) että virkasivutuloja nauttivat viranhaltijat eivät asemasta riippumatta voi olla oikeutettuja ylityökorvauksiin; sekä 3) että esim. ope- tuslaitosten johdossa olevat viranhaltijat, jotka nauttivat erityistä johta- janpalkkiota, eivät tämän palkkion osalta voi olla oikeutettuja ylityökor- vauksiin. Hallinnollisesti johtavan viranhaltijan käsite määriteltiin tässä yhteydessä käsittämään palkkauksen suuruudesta riippumatta ne viranhaltijat, jotka ilman ylemmän viranomaisen välitöntä valvontaa johtajina tai apulais- johtajina joutuvat huolehtimaan suuremman tai pienemmän laitoksen, sen osas- ton tai toimiston hallinnosta, sen sijaan luettelon ulkopuolelle jätettiin ne viranhaltijat, joiden johtoasema oli luonteeltaan lähinnä teknillisluon- toinen. Edelleen todettiin, että palkan tarkistukset, joihin ylityökorvauk- sen puuttuminen johtavilta viranhaltijoilta ehkä saattoi antaa aihetta, käsi- teltäisiin myöhemmin erikseen (18.9. 1768 §).

Edellä mainittua luetteloa oli ehdotettu täydennettäväksi lisäämällä sii- hen palolaitoksen kohdalla tp. paloinsinööri ja tp. paloteknikko. Kaupungin- hallitukselle antamassaan lausunnossa palkkalautakunta päätti puoltaa palo- lautakunnan esitystä (11.12. 2378 §).

Viranhaltijain ja työntekijäin palkkojen ja eläkkeiden indeksikorotukset. Kaupunkiliiton palkka-asiaainneuvosto oli kiertokirjeellä ilmoittanut, että koska kaupunkien ja kauppalain viranhaltijain palkat oli valtuustojen teke- millä päätöksillä sidottu työmarkkinajärjestöjen indeksijärjestelmään ja val- tioneuvoston marraskuun 7 p:nä 1950 työpalkkojen säännöstelystä antaman pää- töksen mukaan uutta indeksilisiä ei toistaiseksi voitu suorittaa työsopimus-

suhteessa olevien työntekijäin palkkoihin, palkka-asiaainneuvoston käsityksen mukaan ei kaupunkien ja kauppäläin viranhaltijoillekaan voitu toistaiseksi maksaa toista indeksilisää. Kaupunginvaltuusto oli jo joulukuun 7 p:nä 1950 tehnyt ko. asiassa kiertokirjeen mukaisen päätöksen, mistä syystä kiertokirje merkittiin vain tiedoksi (2.1. 76 §).

Merkittiin tiedoksi Kaupunkiliiton palkka-asiaainneuvoston kiertokirje, missä kaupungin- ja kauppalanhallituksia kehoitettiin pidättäytymään kunnantyöntekijäin ammattiosastojen esittämistä palkkaneuvotteluista siihen saakka, kunnes palkka-asiaainneuvosto lähettäisi selventävät ohjeet työmarkkinajärjestöjen keskenään hyväksymien työsopimussuhteessa olevien työntekijäin ohjepalkkojen ja niihin liittyvien erikoislisien soveltamisesta (23.1. 206 §).

Valtioneuvosto oli tammikuun 20 p:nä päättänyt sallia 5 %:n indeksikorotusten maksamisen työntekijäin palkkoihin marraskuun 16 p:stä 1950 alkaen ja samansuuruisen korotuksen maksamisen tammikuun 16 p:stä 1951 alkaen. Tämän johdosta lautakunta päätti kiertokirjeellä kaikille ao. laitoksille antaa asiaa koskevat ohjeet, niin pian kuin sosiaaliministeriö oli ne vahvistanut. Sosiaaliministeriö antoi mainitut ohjeet tammikuun 26 p:nä (ks. Kunn.as.kok. s. 14). Samalla lautakunta päätti ilmoittaa kaupunginhallitukselle, että valtioneuvoston marraskuun 7 p:nä 1950 tekemä päätös ei enää ollut esteenä kaupunginvaltuuston kesäkuun 29 p:nä 1950 tekemän, indeksikorotuksia koskevan päätöksen täytäntöönpanolle sekä esittää, että uudet indeksikorotukset näihin palkkoihin maksettaisiin joulukuun 1 p:stä 1950 ja helmikuun 1 p:stä 1951 lähtien (23.1. 223 §).

Viranhaltijain ja työntekijäin palkkojen ns. kuoppatasauksen toimeenpano. Kaupunginvaltuusto oli kesäkuun 29 p:nä 1950 päättänyt silloin suoritettun viranhaltijain palkkojen perustarkistuksen yhteydessä, että jos kaupunginhallituksen tekemän ehdotuksen hyväksyminen johtaisi siihen, että kaupungin viranhaltija jäisi palkankorotuksessa pienemmälle palkalle kuin vastaavassa asemassa oleva valtion viranhaltija, kaupunginhallituksen olisi tehtävä esitys tällaisen epäkohdan korjaamisesta ns. kuoppakorotuksena. Kaupunginhallitus olikin sittemmin antanut lautakunnan valmisteltavaksi ehdotuksen ns. kuoppatasauksiksi. Tällaisen ehdotuksen laatimista varten oli neuvottelukelpoisia järjestöjä pyydetty perustellusti ilmoittamaan käsityksensä siitä, mitkä viranhaltijat tai viranhaltijaryhmät valtuuston päätöksen perusteella olisi saatettava kuoppakorotuksesta osallisiksi. Saatuaan eri järjestöjen lausunnot lautakunta päätti tehdä kaupunginhallitukselle kuoppakorotusesityksen hyväksyttäväksi tulemaan voimaan taannehtivasti lokakuun 1 p:stä 1950 alkaen. Samalla ehdotettiin, että sairaalalautakunnalle annettaisiin tehtäväksi tutkia kysymystä sairaalain siivoojain kokonaispalkkauksesta huomioon ottaen valtion sairaalain maksamat ns. vuokra-avustukset (30.1. 266 §).

Helsingin kaupungin virkamiesyhdistyksen esityksen johdosta, missä ehdotettiin edellä mainittu palkkojen kuoppakorotusasia otettavaksi uudelleen valtuustossa käsiteltäväksi nimenomaan palkkalautakunnan ehdotuksen pohjalta, lautakunta päätti vastaukseksi kaupunginhallituksen läheteeseen viitata edellä selostettuun tammikuun 30 p:nä tekemäänsä esitykseen sekä puoltaa edelleen sen hyväksymistä (10.4. 778 §).

Helsingin Kunnantyöntekijäin Keskustoimikunnan taholta oli tehty esitys eräiden tilapäisten viranhaltijain palkkojen kuoppatasauksista valtuuston kesäkuun 29 p:nä 1950 tekemän päätöksen periaatteiden nojalla sekä vedoten valtuuston maaliskuun 7 p:nä suorittamaan vakinaisten viranhaltijain palkkojen kuoppakorotuksiin. Tehtyä esitystä ei lautakunta voinut puoltaa liikennelaitoksen tilapäisten viranhaltijain osalta, mutta sen sijaan ehdotettuja kuoppakorotuksia päätettiin puoltaa kaupunginhallitukselle annettavassa lausunnossa siltä osalta, joka koski rakennustoimiston, satamalaitoksen, kulkutautisairaalan ja elintarvikekeskuksen tilapäisiä viranhaltijoita (20.3. 667 §, 3.7. 1406 §).

Suomen Kunnantyöntekijäin Liitto oli kirjelmässään anonut, että neuvottelut edellä mainitussa kuoppakorotusasiassa aloitettaisiin ensi tilassa, koska mm. liikennelaitoksen henkilökunnan kohdalta ei ollut hyväksytty niitä korotuksia, joita oli esitetty raitiovaunukuljettajille ja -rahastajille. Palkkalautakunta päätti ryhtyä asiassa neuvotteluihin ja määräsi kaupungin edustajaksi neuvotteluissa puheenjohtajan, mistä tehtiin ilmoitus Kunnantyöntekijäin Liitolle (25.9. 1826 §).

Palkkalautakunta päätti valtuuttaa toimistopäällikkö J. Ståhlbergin kaupungin neuvottelijaksi liikennelaitoksen viranhaltijain kuoppakorotuksesta käytäviin neuvotteluihin, sen jälkeen kun palkkalautakunnan puheenjohtaja V.V. Sipi oli tullut estyneeksi ko. tehtävää hoitamaan (2.10. 1882 §).

Sosiaaliministeriön palkkaosasto oli vastauksessaan edellä mainittua asiaa koskevaan kaupunginhallituksen kirjelmään ilmoittanut käsityksensä, että koska valtion palveluksessa olevien linja- ja kuorma-autonkuljettajien palkkaus suurimmalta osalta jäi alle kaupungin kuorma-autonkuljettajien tähänastisen palkkauksen, ei sosiaaliministeriö katsonut olevan perusteltua aihetta hyväksyä tehtyä esitystä liikennelaitoksen linja-autonkuljettajien palkan korottamisesta, jota kaupunginhallitus oli esittänyt liikennelaitoksen lautakunnan kielteisestä kannasta huolimatta. Sen sijaan muiden kirjelmässä mainittujen toimenhaltijain kuoppakorotukset ministeriö ilmoitti hyväksyvänsä. Ko. sosiaaliministeriön palkkaosaston päätös merkittiin tiedoksi (16.10. 1961 §).

Viranhaltijain ja työntekijäin palkkojen korottaminen A-sopimusta vastaavalle tasolle. Kaupunkiliiton palkka-asiaainneuvoston mainittua asiaa koskevan kiertokirjeen johdosta lautakunnan puheenjohtaja valtuutettiin käymään ko. korotusten edellyttämät neuvottelut (20.2. 417 §). Neuvottelupyyntöjen johdosta puheenjohtaja ryhtyi neuvotteluihin maaliskuun 10 p:nä. Kaupunkiliiton palkka-asiaainneuvosto oli kiertokirjeellä ilmoittanut, että sen käsityksen mukaan kunnallisten viranhaltijain palkkojen korotuksissa olisi meneteltävä siten, että palkkoja korotetaan samassa suhteessa kuin valtio tulee korottamaan valtion viranhaltijain palkkoja. Palkka-asiaainneuvoston uuden, samaa asiaa koskevan kiertokirjeen ja viranhaltijajärjestöjen esittämien vaatimusten perusteella palkkalautakunta päätti kaupunginhallitukselle esittää, että kaupungin viranhaltijain palkkoja korotettaisiin A-sopimuksen perusteella seuraavasti: 1) viranhaltijain peruspalkat korotettaisiin tammikuun 1 p:stä lähtien väliaikaisesti 8 %; 2) ammatti- ja kansakoulujen opettajien perustuntipalkat, ammattikurssien opettajien kokonaistuntipalkat, työväenopiston luento- ja tuntiopettajien palkat sekä ammattikoulujen ja kansakoulujen johtajien palkkiot korotettaisiin tammikuun 1 p:stä alkaen 8 % sekä 3) kaikki kaupungin ennen tammikuun 1 p:ää voimassa olleet eläkkeet korotettaisiin sanotusta päivästä lähtien 8 % (17.4. 835 § ja 24.4. 839 a §, ks. Kunn.as.kok. s. 126). Edelleen lautakunta esitti, että kaupunginhallitus asettaisi kiireellisesti 4-jäsenisen toimikunnan, jossa kahden kaupungin edustajan, joiksi olisi määrättävä palkkalautakunnan puheenjohtaja ja toimistopäällikkö, lisäksi olisi yksi virkamiesyhdistyksen ja yksi Helsingin Kunnantyöntekijäin Keskustoimikunnan nimeämä edustaja, tutkimaan kaupungin työntekijäin ansiotason muutosta A-sopimuksen johdosta sekä saattamaan tutkimuksen tulokset viipymättä palkkalautakunnan ja järjestöjen tietoon viranhaltijain palkkojen mahdollista uutta tarkistamista varten.

Merkittiin tiedoksi Kaupunkiliiton palkka-asiaainneuvoston kiertokirjeet, jotka koskivat työntekijäin palkkojen indeksikorotusten toimeenpano-ohjeita sekä A-sopimuksen mukaisia palkkoja, joiden johdosta jo oli ryhdytty asian aiheuttamiin valmisteleviin toimenpiteisiin (30.1. 278 §, 6.2. 323 §).

Sen jälkeen kun lautakunta oli helmikuun 13 p:nä hyväksynyt kaupungin työntekijäin A-sopimuksen mukaisia palkkoja koskevan palkkalautakunnan toimiston laatiman ehdotuksen otettavaksi kaupungin ja Helsingin Kunnantyöntekijäin Keskustoimikunnan välillä ko. palkoista käytävien neuvottelujen pohjaksi, saatiin neuvottelujen tuloksena syntymään tariffiehdotus mainituiksi palkkoiksi. Uudet palkat esitettiin maksettaviksi taannehtivasti joulukuun 16 p:stä 1950 alkaen. Ko. ehdotus päätettiin hyväksyä kaupungin puolesta kaupungin ja Helsingin Kunnantyöntekijäin Keskusliiton väliseen työehtosopimukseen liittyväksi palkkahinnoitteluksi (13.2. 363 §, 14.3. 610 §, ks. Kunn.as.kok. s. 274).

Maatalouspalkkojen A-tason mukaiset ohjetuntipalkat vahvistettiin noudatettaviksi kaupungin töissä maaliskuun 1 p:stä alkaen (14.3. 612 §, ks. Kunn.as.kok. s. 80).

Merkittiin tiedoksi Kaupunkiliiton palkka-asiaainneuvoston kiertokirje kuntien viranhaltijain palkkauksessa esiintyvien kuoppien tasoittamisesta ja A-korotuksen toimeenpanosta ns. linnarauhan aikana (22.5. 1077 §).

Samoin merkittiin tiedoksi valtioneuvoston toukokuun 23 p:nä antama päätös kuntien viranhaltijain palkkojen säännöstelystä (5.6. 1150 §, ks. Kunn.as.kok. s. 160).

Työehtosopimukset. Helsingin Kaupungin Maataloustyöntekijäin Ammattiosaston kanssa oli viimeksi hyväksytty työehtosopimus lokakuun 27 p:nä 1948. Tämä sopimus irtisanottiin molemmiin puoliin tammikuun 31 p:stä 1950. Sen jälkeen käytiin neuvotteluja uuden sopimuksen solmimisesta huhti-kesäkuun 1951 aikana. Kesäkuun 18 p:nä päästiin yksimielisyyteen siitä, että nyt tehtävä työehtosopimus säilytetään viimeksi voimassa olleen työehtosopimuksen kanssa samankaltaisena muuten, paitsi että sopimuksen 6 §:n 1 mom:a muutetaan siten, että sen ensimmäinen lause tulee kuulumaan seuraavasti: Työntekijäin palkkauksessa noudatetaan niitä määräyksiä, jotka sisältyvät Maataloustyönantajain Valtuuskunnan ja Maa- ja Sekatyöväen Liiton välillä kulloinkin voimassa olevaan työehtosopimukseen. Lisäksi päätettiin neuvottelupöytäkirjaan tehdä merkintä siitä, että työehtosopimuksen 6 §:n 5 mom:ssa mainituissa hinnoiteluissa on noudatettava yleissopimukseen ehkä liittyviä paikkakunnallisia erikoissopimuksia. Edellä olevan mukainen lausunto päätettiin antaa kaupunginhallitukselle esittäen, että sopimus tulisi voimaan heinäkuun 1 p:stä ja päättyisi huhtikuun 30 p:nä 1952 (21.6. 1224 §, ks. Kunn.as.kok. s. 263).

Kaupunginvaltuusto oli viimeksi hyväksynyt kaupungin ja Helsingin Kunnantyöntekijäin Keskustoimikunnan välisen työehtosopimuksen marraskuun 5 p:nä 1947 siten, että se päättyi toukokuun 1 p:nä 1949, mistä päivästä se kuitenkin jatkui vuoden kerrallaan, ellei sitä viimeistään kolmea kuukautta ennen sen päättymiseksi määrättyä aikaa jommalta kummalta puolen irtisanottu. Mainittu sopimus sanottiin sitten irti puolin ja toisin tammikuun 31 p:nä 1950. Neuvottelut työehtosopimukseen liittyvän uuden palkkatariffin aikaansaamiseksi aloitettiin huhtikuussa 1950 ja jatkettiin, niiden välillä rauettua, saman vuoden syksyllä. Tällöin ryhdyttiin käsittelemään työehtosopimuksen tekstipuolta ja neuvottelut saatiin siltä osalta päätökseen joulukuun 1 p:nä 1950 lukuunottamatta 12 §:ää. Yleisen palkkakehityksen tultua uuteen vaiheeseen A-sopimuksen johdosta siirryttiin käsittelemään ko. sopimuksen tariffipuolta. Nämä neuvottelut aloitettiin helmikuun 16 p:nä 1951 ja päättyivät maaliskuun 9 p:nä, minkä jälkeen palkkalautakunta vahvisti maaliskuun 20 p:nä uuden palkkatariffin.

Työehtosopimuksen tekstipuolta koskevaan riitakysymykseen saapui Keskustoimikunnan vastaus toukokuun 4 p:nä, minkä jälkeen liikennelaitoksen lautakunta vielä antoi siitä lausuntonsa. Neuvotteluja jatkettiin kesäkuun 13 p:nä, jolloin päästiin yksimielisyyteen niin hyvin sopimuksen tekstipuolesta kuin pöytäkirjamerkinnöistäkin. Tekstipuoli hyväksyttiin samanlaisena kuin se oli joulukuussa 1950 käydyissä neuvotteluissa hyväksytty kuitenkin erinäisin muutoksin. Lautakunta päätti kaupunginhallitukselle esittää työehtosopimuksen vahvistamista tässä muodossa, mihin neuvotteluissa oli päädytty (21.6. 1223 §). Palkkalautakunta ja Helsingin Kunnantyöntekijäin Keskustoimikunta allekirjoittivat ko. sopimuksen heinäkuun 18 p:nä (ks. Kunn.as.kok. s. 266).

Merkittin tiedoksi kaupunginhallituksen ilmoitus kaupunginvaltuuston heinäkuun 4 p:nä tekemien päätösten hyväksymisestä pantaviksi täytäntöön, mitkä päätökset koskivat kaupungin ja Helsingin Kunnantyöntekijäin Keskustoimikunnan välistä sekä kaupungin ja Helsingin Kaupungin Maataloustyöntekijäin Ammattiosaston välistä työehtosopimusta. Samalla valtuutettiin palkkalautakunnan puheenjohtaja V.V. Sipi kaupungin puolesta allekirjoittamaan ko. työehtosopimukset (17.7. 1503 §).

Palkkahinnoittelut. Sitten kuin kaupungin ja Helsingin Kunnantyöntekijäin Keskustoimikunnan väliseen työehtosopimukseen liittyvä uusi palkkahinnoittelu oli allekirjoitettu maaliskuun 22 p:nä (3.4. 724 §), lautakunta päätti ilmoittaa lauta- ja johtokunnille, että mainittu palkkahinnoittelu tulisi voimaan maaliskuun 25 p:stä alkaen (20.3. 672 §, ks. Kunn.as.kok. s. 274); samoin päätettiin ilmoittaa laitoksille, että uuden palkkatariffin mukaiset työntekijäin kokonaistuntipalkat oli pyöristettävä siten, että ne päättyivät lähimpiin 50 penneihin (3.4. 723 §).

Suomen Kunnantyöntekijäin Liiton kanssa oli käyty epävirallisia neuvotteluja uuden palkkatariffin soveltamisesta ja päädytty siihen, että uusia palkkoja noudatettaisiin vasta huhtikuun 8 p:stä, jotta laitoksille jäisi aikaa urakkatöiden hinnoitteluun, "hyvänniehenlisien" määrittelyyn yms. välttämättömiin järjestelyihin. Lautakunta päätti hyväksyä esittelijän toimenpiteet sekä valtuutti jäsen T. Virkkusen lautakunnan puolesta neuvottelemaan uuden palkkatariffin toimeenpanossa ilmenneistä tulkintaerimielisyyksistä, siksi kunnes puheenjohtaja Sipi olisi esteetön niitä hoitamaan. Samalla päätettiin,

että neuvotteluissa sovittaisiin palkkahinnoittelun uuden voimaantulomäärästä siten, että neuvottelut ja laitosten valmistelutyöt sitä ennen saataisiin päätökseen (3.4. 735 §).

Edellä mainittujen neuvottelujen tuloksena syntyi sopimusehdotus, jonka lautakunta päätti hyväksyä käytettäväksi pohjana uutta palkkahinnoittelua eri laitoksissa täytäntöön pantaessa. Sopimus sisälsi seuraavat periaatteet palkkahinnoittelun soveltamisesta: 1) Keinotekoisena urakkana, joka palkkahinnoittelun 4. kohdan mukaan ei saa tulla kysymykseen, pidetään sellaista työtä, josta ei voida perustellusti osoittaa, että siitä maksettava palkka on edellytetty riippuvaksi työn tuloksesta. Todellista urakkatyötä teetetään vähintään entisessä laajuudessa. 2) Keinotekoiset urakat katsotaan niiden todellisen luonteen mukaisesti aikatyöksi, ja niihin sovelletaan palkkahinnoittelun aikatyötä koskevia määräyksiä. Kun palkkahinnoittelun 13. kohdan mukaan hinnoittelun soveltaminen ei saa aiheuttaa aikatyössä maksetun palkan alenemista, suoritetaan keinotekoisessa urakkatyössä olleelle työntekijälle, jonka palkka muutoin alenisi, henkilökohtaisena palkanlisänä sopimuksen mukaisen palkan ja hänen aikaisemmin tällaisessa työssä saamansa keskiansion välinen erotus. Keskiansio lasketaan siten, että työntekijän muussa kuin todellisessa, mitattavissa olevassa urakkatyössä 13 viikon aikana maaliskuun 25 p:ään mennessä säännöllisenä työaikana saavuttama ansio ilman indeksikorotuksia jaetaan hänen tällaisessa työssä suorittamiensa työtuntien lukumäärällä. Näin saatuun keskiansioon lasketaan nyt voimassa oleva indeksikorotus. Jos sellainen työntekijä, joka 13 viikon aikana maaliskuun 25 p:ään mennessä ei ole suorittanut aikatyötä eikä keinotekoisia urakkatyötä, siirretään aikatyöhön, lasketaan hänen henkilökohtainen palkanlisänsä ko. työntekijäryhmän edellä mainituilla perusteilla määrätyn keskiansion perusteella. Kaikki kulloinkin kysymyksessä olevat palkkahinnoittelussa mainitut lisät lasketaan sanotun hinnoittelun mukaiselle ohjepalkalle, ja jos näin laskettu loppupalkka ei nouse aikaisemman keskiansion määrään, suoritetaan em. henkilökohtainen lisä. Sähkölaitoksella noudatetaan soveltuvin osin samoja periaatteita. Siitä huolimatta, että keinotekoinen urakka on luonteeltaan aikatyötä ja ettei urakkatyön osalta sovitun takautuvan maksun niin ollen tulisi koskea sitä, suoritetaan takautuvat maksut myös tällaisten urakoiden osalta, mutta niitä ei oteta huomioon em. keskiansiota laskettaessa. 3) Palkkahinnoittelun 10. kohdan määräystä enintään 15 %:n korjauslisästä sovelletaan myös aikapalkalla työskenteleviin korjauspajojen alaisiin korjausmiehiin siten, että kulloinkin suoritettavan lisän suuruus riippuu ao. työntekijän työtehosta. 4) Palkkahinnoittelun 4. kohdassa mainittua "hyvänmiehenlisää" maksetaan enintään 2/3:lle kunkin laitoksen työntekijöistä siten, että se suoritetaan n. 25 %:lle työntekijöistä 5 %:n suuruisena, n. 25 %:lle 10 %:n suuruisena ja n. 20 %:lle 15 %:n suuruisena. 5) Uutta palkkahinnoittelua ryhdytään soveltamaan lähinnä huhtikuun 15 p:ää alkavan tiliviikon alusta ja takautuvat maksut suoritetaan siihen asti, kunnes palkkahinnoittelu on otettu täytäntöön (10.4. 790 §).

Kaupunginhallitus oli pyytänyt palkkalautakunnalta lausuntoa kaupunginhallituksen jäsenten Meltin ja Saastamoisen kirjelmän johdosta, missä kaupunginhallitusta oli kehoitettu kiireellisesti ryhtymään toimenpiteisiin kaupungin työntekijäin palkkojen järjestämiseksi siten kuin Kunnantyyntekijäin Keskustoimikunta oli neuvotteluissa esittänyt. Lautakunta päätti lausunnossaan kaupunginhallitukselle selostaa niitä neuvotteluja, joita ko. asiassa oli käyty ja joiden avulla kaupungin neuvotteluja hoitaneet viranhaltijat olivat pyrkineet saattamaan ko. palkkatason mitä pikaisimmin säännöllistä neuvottelutietä molempia osapuolia tyydyttävään ratkaisuun (10.4. 791 §).

Lautakunnan huhtikuun 10 p:nä hyväksymän lisäsopimuksen hyväksyi myöskin Suomen Kunnantyyntekijäin Liitto huhtikuun 12 p:nä, mutta Helsingin Kunnantyyntekijäin Keskustoimikunta päätti olla toistaiseksi hyväksymättä ko. lisäsopimusta. Tämän johdosta lautakunta päätti liikennelaitokselle ja rakennustoimistolle ilmoittaa, että lisäsopimuksessa taattuja tuntipalkkoja sovelletaan Keskustoimikunnan hyväksymisestä riippumatta sovitusta ajankohdasta lähtien ja että ns. taannehtivan korvauksen maksaminen lopetetaan samasta ajankohdasta lähtien. Taannehtivat maksut olisi maksettava ensi tilassa myös niiden laitosten työntekijöille, joiden osalta lisäsopimusta ei vielä tällä hetkellä ole hyväksytty. Laitosten sisäisiin, yksityiskohtaisiin neuvotteluihin olisi näissä laitoksissa ryhdyttävä niin pian kuin lisäsopimus on niiden osalta hyväksytty (17.4. 836 §).

Uusien palkankorotusten johdosta lautakunta teki useissa tulkintakysymyksissä päätöksiä tehtyjen sopimusten soveltamisesta. Näistä mainittakoon seuraavat:

Edellä selostettuun työehtosopimukseen liittyvään palkkahinnoitteluun sisältyvän 7.kohdan edellyttämä erikoisammattimiehen palkka päätettiin sähkölaitoksen esityksestä maksaa erälle tämän laitoksen aikapalkalla työskenteleville työntekijöille (8.5. 927 \$), samoin päätti lautakunta hyväksyä kaasulaitoksen esityksen 30 %:n erikoisammattimiehen lisän maksamisesta erälle tämän laitoksen työntekijöille (8.5. 929 \$).

Helsingin Kunnantyöntekijäin Keskustoimikunnan esityksen johdosta, joka koski ns. korjauslisän soveltamista kaupungin sähkölaitoksen kaapeli- ja korjaustöitä suorittavien työntekijäin palkkoihin, palkkalautakunnan toimisto oli tiedustellut valtion palkkaviranomaisten kantaa ko. asiasta nimenomaan siinä mielessä, voidaanko nyt esillä olevaa korotusta pitää sellaisena, ettei se ole ristiriidassa voimassa olevan palkkasäännöstelypäätöksen kanssa. Sosiaaliministeriön palkkaosasto ilmoitti epävirallisesti, että sellainen tulkinta, jonka mukaan jokin tällä hetkellä noudatettavana olevan työehtosopimuksen sisältämän palkkahinnoittelun erityinen lisä ulotettaisiin laajemmalle kuin mitä yksityisalojen sopimukset edellyttävät, on katsottava voimassa olevan palkkasäännöstelypäätöksen vastaiseksi. Keskustoimikunnan esitys hylättiin (5.6. 1154 \$).

Suomen Muurarien Liiton ja Rakennustyöläisten Liiton tiedustelun johdosta sosiaaliministeriön palkkaosasto oli indeksikorotusten soveltamisesta rakennusallalla antanut vastauksen, jossa ilmoitettiin, että koska valtioneuvosto oli työpalkkojen säännöstelystä tammikuun 20 p:nä antanut päätöksen, jonka mukaan voimassa olevia työehto- ja palkkasopimukseen perustuvia palkkaperusteita oli noudatettava ja niiden nojalla muodostunut ansiotaso pysytettävä, ei muunlaisia palkkaperusteita ja ansioita yleensä voitu pitää voimassa olevien säännöstelymääräysten mukaisina. Näin ollen myöskin rakennusallalla, jolla oli voimassa työehtosopimus, voitiin katsoa vain ko. työehtosopimuksen perusteella muodostuvat palkat ja ansiot palkkasäännöstelypäätöksen mukaisiksi palkkoiksi. Indeksikorotuksetkin tuli siten yleensä maksaa vain näille. Urakkatöissä, joita varten tariffeissa on olemassa määrätty urakkahinnat, indeksikorotukset maksetaan tariffin mukaiseen urakkahinnoitteluun perustuville ansioille. Niissä töissä, jotka ovat tehdyt eri sopimuksen mukaan, indeksikorotukset maksetaan tämän sopimuksen perusteella muodostuville ansioille, ellei sopimusta tehtäessä ole nimenomaan sovittu siitä, että urakkahintaan katsotaan sisältyvän myöskin indeksikorotukset. Tuntitöissä niinikään indeksikorotukset maksetaan ainoastaan työehtosopimuksen perusteella muodostuville tuntipalkoille (14.3. 596 \$).

Merkittiin tiedoksi Kaupunkiliiton palkka-asiafneuvoston kiertokirje ns. "hyvänmiehenlisän" soveltamisesta rakennusallalla (29.5. 1125 \$).

Rakennusalan työehtosopimukseen liittyvä urakkapalkkahinnoittelu ja korvausmääräykset. Suomen Rakennusteollisuusliiton ja Suomen Rakennustyöläisten Liiton sekä Suomen Muurarien Liiton välillä oli tehty työehtosopimus, joka siihen liittyvine urakkapalkkahinnoitteluineen ja omien työkalujen käyttämisestä aiheutuvia korvauksia koskevine määräyksineen astui voimaan elokuun 23 p:stä alkaen. Koska kaupungin ja Helsingin Kunnantyöntekijäin Keskustoimikunnan välisen, voimassa olevan työehtosopimuksen mukaan urakkatyössä soveltuvin osin oli noudatettava niitä hinnoitteluja, jotka sisältyvät kaupungissa voimassa oleviin yksityisten työnantajajärjestöjen ja ao. ammatillisten järjestöjen välisiin työehtosopimuksiin ja koska saman sopimuksen mukaan omia työkalujaan käyttämään joutuville työntekijöille oli suoritettava siitä kohtuullinen korvaus yksityisten työnantaja- ja työntekijäjärjestöjen välisten sopimusten mukaisesti, palkkalautakunnantoimisto oli saattanut em. rakennusalan uuteen työehtosopimukseen liittyvät urakkapalkkahinnoittelua ja työkalujen korvausta koskevat määräykset ao. kaupungin laitosten tietoon ja noudatettavaksi niissä töissä, joissa työntekijöiden palkat ovat määräytyneet rakennusalan palkkojen mukaisesti, mikä merkittiin tiedoksi (9.10. 1910 \$).

Lauantaiyöaika. Eräät rakennustoimiston ja liikennelaitoksen työntekijät olivat kesäkuun aikana poistuneet työstä lauantaisin jo klo 12 voimassa olleen työehtosopimuksen vastaisesti ja kielloista huolimatta. Uusi työehtosopimus tosin sisälsi määräyksen, että lauantaisin ja juhlapäivien aattoina työt lopetetaan jo klo 12, mutta kaupunginhallitus oli päättänyt mainitun

määräyksen pantavaksi täytäntöön vasta heinäkuun 1 p:stä alkaen. Kunnantöyhteyksien Keskustoimikunnan vastausta mainitun työehtosopimuksen tekstipuolen ratkaisemiseksi odotettiin joulukuun 19 p:stä 1950 toukokuun 4 p:ään 1951 saakka, joten työehtosopimuksen voimaan tulon viivästymisen johtui Keskustoimikunnan viivyttelystä. Koska mainitut työstä pois jäämiset olivat tapahtuneet Keskustoimikunnan tieteen eikä se toistaiseksi ollut ryhtynyt mihinkään toimenpiteisiin asian suhteen, päätti lautakunta vaatia Keskustoimikunnalta selitystä ko. asiassa sekä kehoittaa sitä vastaisuudessa huolehtimaan siitä, ettei työehtosopimusta työntekijäpuolelta tieteen tahtoon rikota (17.7. 1482 §).

Merkittiin tiedoksi, että kaupunginhallitus oli saattanut välittömästi asianomaisten laitosten tietoon heinäkuun 5 p:nä tekemänsä päätöksen siitä, että valtuuston heinäkuun 4 p:nä hyväksymän kaupungin ja Helsingin Kunnantöyhteyksien Keskustoimikunnan välillä solmittavan työehtosopimuksen määräys töiden lopettamisesta lauantaisin kesä-, heinä- ja elokuun aikana klo 12 tulee heti noudatettavaksi työehtosopimuksen allekirjoittamista odottamatta (17.7.1477 §).

Palkkalautakunta päätti todeta, että rikkomus voimassa ollutta työehtosopimusta vastaan oli tapahtunut eräiden laitosten työntekijäin osalta, kuten edellä on selostettu, sekä että Keskustoimikunta oli myöntänyt olevansa vastuussa työehtosopimuksen noudattamisesta. Koska kysymys kuitenkin jo oli käytännössä poissa päiväjärjestyksestä, päätettiin, että asia ei antanut aihetta enempään toimenpiteisiin (28.8. 1636 §).

Työntekijäin lauantapäivien kahvitaukoja koskeva asia. Helsingin Kunnantöyhteyksien Keskustoimikunnan ilmoitettua, että kaupungin eri laitoksissa noudatettiin lauantaisin, jolloin työt päättyvät klo 14, toisistaan poikkeavaa käytäntöä kahvi- ja ruokailutaukojen pitämisessä. Palkkalautakunta valtuutti puheenjohtajansa käymään asian vaatimat neuvottelut. (18.9. 1795 §). Näitä käytettiin syyskuun 24 ja 27 p:nä ja sovittiin menettelystä, jonka mukaan ko. tauot toistaiseksi pidettäisiin sellaisina kuin ne olivat olleet edellisen toukokuun viimeisenä lauantaina. Lautakunta hyväksyi neuvottelijan toimenpiteen ja merkittiin tiedoksi, että asiasta oli kiertokirjeellä ilmoitettu ko. laitoksille (2.10. 1881 §). Neuvotteluja jatkettiin lokakuun 25 p:nä, mutta niissä ei päästy yksimielisyyteen, minkä jälkeen lautakunta päätti, että aikaisempaa käytäntöä lauantapäivien kahvitaukojen suhteen jatkettaisiin marraskuun 6 p:stä lähtien yhden kuukauden ajan, minkä ajan kuluessa Keskustoimikunnan oli työtuomioistuimessa pantava vireille oikeudenkäynti kaupunkia vastaan ko. asiassa. Ellei näin tapahtuisi, ko. kahvitaukojen suhteen oli ruvettava noudattamaan voimassa olevan työehtosopimuksen määräyksiä. Mikäli poikkeamiset työehtosopimuksen määräyksistä olivat laitoksen toiminnan, töiden asianmukaisen järjestelyn tms. syiden takia tarpeen vaatimia, oli tällaisiin poikkeamisiin kussakin tapauksessa hankittava palkkalautakunnan suostumus (6.11. 2142 §). Merkittiin tiedoksi Kunnantöyhteyksien Keskustoimikunnan ilmoitus lauantapäivien kahvitaukoja koskevan asian saattamisesta työtuomioistuimen ratkaistavaksi (4.12. 2363 §). Kaupunginhallitukselle annettavassa lausunnossaan lautakunta päätti esittää, että työehtosopimuksen määräykset lauantapäivien kahvitauoista ehdotettaisiin työtuomioistuimen vahvistettaviksi (18.12. 2427 §).

Työmatkoihin käytetystä ajasta maksettava korvaus. Rakennustoimiston puhtaanapito-osastolla oli sattunut erimielisyys, joka koski korvauksen suorittamista ns. "kävelytunneista" pyhätön yhteydessä. Työnseisauksen jälkeen oli puhtaanapito-osasto suostunut työntekijäin vaatimukseen neuvottelujen jälkeen, joita oli käyty palkkalautakunnan toimiston aloitteesta kaupungin-insinöörin ja puhtaanapito-osaston johdon sekä osaston työntekijäin välillä. Koska kuitenkin oli todettu, että rakennustoimiston muilla osastoilla ei lainkaan maksettu korvausta "kävelytunnista" tavallisen sunnuntaiyön ollessa kyseessä, vaan ainoastaan sunnuntaiyötyön yhteydessä, lautakunta totesi, että puhtaanapito-osaston menettely oli ollut virheellistä ja osastolle päätettiin ilmoittaa, että ko. työmatkoihin käytetystä ajasta maksettavaa korvausta olisi vastedes suoritettava työehtosopimuksen mukaisesti eli siis siten, että korvaus tuli kyseeseen vain silloin kun työntekijä kutsuttiin yli-töihin aikaisintaan 5 tuntia varsinaisen työajan jälkeen tai milloin oli kysymyksessä sunnuntaina suoritettava ylityö (16.1. 156 §).

Korvauksen suorittaminen oman moottoripyörän käytöstä virkamatkoilla. Maistraatti oli esittänyt maksettavaksi korvausta rakennustarkastuskonttorin piirivalvojalle oman moottoripyörän käytöstä virkatehtävissä 8 mk kilometriltä lokakuun 26 p:nä 1959 asti ja 10 mk kilometriltä sen jälkeen. Lautakunta piti ehdotettua korvausta kohtuullisena ja päätti antaa sen mukaisen puoltavan lausunnon kaupunginhallitukselle ko. asiassa (16.1. 158 §).

Kaupunginhallituksen lokakuun 26 p:nä 1950 tekemän päätöksen mukaan viranhaltija sai korvausta oman henkilöautonsa käytöstä virassa 19 mk juoksukilometriltä. Tätä korvausta ei kuitenkaan voitu soveltaa liitosalueen äitiys- ja lastenneuvolain lääkäreihin, sillä osalle heistä suoritetusta matkakustannusten korvauksesta saadaan korvaus valtion varoista. Terveystieteiden lautakunta oli esittänyt, että mainituille lääkäreille maksettaisiin 14 mk kilometriltä ja vastaisuudessa samojen perusteiden mukaan kuin valtion viranhaltijoille. Koska neuvoloiden lääkärien virat liitosalueella ovat palkkio-toimisia, heille oli yleensä maksettu korvaus matkoista laskutuksensa mukaisesti yleisten kulkuneuvojen käytöstä, joskus myös vuokra-autosta, ja koska esitys koski vain mainittuja lääkäreitä, joista harvoilla oli auto, lautakunta päätti lausunnossaan kaupunginhallitukselle puoltaa tehtyä esitystä (30.1. 274 §).

Uusien virkojen perustaminen ja palkkaluokkien muuttaminen. Palkkalautakunta antoi kertomusvuoden aikana kaupunginhallitukselle useita lausuntoja, jotka koskivat uusien virkojen perustamista, entisten lakkauttamista, virkojen vakinaistamista, viranhaltijain palkkaluokkien tai palkkioiden tarkistamista ja muuttamista, niiden indeksikorotuksia tai indeksiin sitomista. Edelleen lautakunta antoi lausuntonsa useista virkanimikkeiden muuttamista koskevista asioista. Uusien virkojen perustamisen ollessa kysymyksessä palkkalautakunta yleensä tyytyi esittämään käsityksensä ehdotetun palkkaluokan sopivaisuudesta, puuttumatta muuten viran tarpeellisuuden arvioimiseen.

Suojapukujen, työrukkasten ja sadetakkien hankkiminen puutavara- ja polttoainetoimiston alaisille työntekijöille. Lautakunta päätti ilmoittaa, että voimassa olevan työehtosopimuksen 12 §:n 2 kohdan mukaan annetaan suojapukuja ja työrukkasia työntekijöihin käyttöönsä sellaisissa töissä, joissa vaatteiden ja käsineiden kuluminen ja likaantuminen on tavallista suurempi. Koska ko. toimiston lausunnosta ilmeni, että halkojen käsittely oli sellaista työtä, jonka voitiin katsoa kuluttavan normaalia enemmän työrukkasia kylmänä aikana, olisi mainitun toimiston työntekijöille annettava rukkaset kaupungin puolelta. Mitä taasen muihin työehtosopimuksessa mainittuihin varusteihin tuli, ei niiden antaminen toimiston lausunnosta ilmenneitten työolosuhteitten perusteella ollut palkkalautakunnan mielestä aiheellista (13.11. 2199 §).

Talvilakkien ja suojapukujen hankkiminen satamalaitoksen varastoimis- ja laiturihuolto-osaston henkilökuntaan kuuluville. Satamalaitoksen henkilökunnan yhdistys oli esittänyt, että varastoimis- ja laiturihuollon työntekijöille olisi hankittava talvilakki ja suojapuku, koska he oman työnsä ohella osallistuvat töihin, joissa kuluminen ja likaantumisvaara on suuri. Annetussa lausunnossa varastoimis- ja laiturihuolto-osasto totesi, että talvilakki on päälystakkiin tai muuhun suojaavaan vaatetusesineeseen verrattava. Mitään haittaa ei ole ollut omien talvilakkien käytöstä. Koska satamalautakunta on oikeutettu suorittamaan vain entisen käytännön mukaisia vaatetushankintoja, mikä käsittää suojapuvut, työtakit ja rukkaset varastomiehille ym., mutta ei virkalakkia, ei satamalautakunta olisi oikeutettu sellaisten hankkimiseen talvilakin nimelläkään ilman kaupunginhallituksen lupaa. Suojapukuna käytettyjen työtakkien entistä määrää oli pidettävä riittävänä. Edellä oleva päätettiin esittää satamalautakunnalle tiedoksi (3.4. 706 §).

Työsopimusten ulkopuolella työsopimussuhteessa olevan henkilökunnan asema.

Jo aikaisemmin, edellisen virkasäännön voimassa ollessa, kaupungin palveluksessa oli ollut ryhmiä, jotka eivät olleet olleet virkasäännön eivätkä työehtosopimuksen alaisia. Palvelusehdot näiden ryhmien osalta olivat muodotuneet yksityisten työsopimusten perusteella eikä niiden suhteen ollut annettu mitään yleisiä määräyksiä. Kun kuitenkin mainitun henkilökunnan määrä oli yhä lisääntynyt ja uuden virkasäännön voimaan tultua osa virkasuhteessa olutta henkilökuntaa siirtyi työsopimussuhteeseen, oli välttämätöntä määritellä eräitä tärkeimpiä etuja, joita tehtävissä työsopimuksissa oli otettava huomioon. Viimeksi mainittujen asemaa harkittaessa oli syytä huomata, että tämä ryhmä todella oli ollut tilapäistä sikäli, että sen jatkuva kiinnittämi-

nen virkasuhteeseen oli ollut riippuvainen kunakin vuonna talousarvioon otetusta määrärahasta. Tässä suhteessa lautakuntia kehoitettiin vastaisuudessa kiinnittämään huomiota seuraavaan: 1) mikäli tilapäinen viranhaltija otetaan palvelukseen vain osaksi vuotta, on virkasuhde jo virkamääräystä annettaessa määriteltävä määräaikaiseksi, jolloin se päättyy määräjajan umpeen kuluttua ilman irtisanomisajan huomioonottamista ja 2) mikäli tilapäinen viranhaltija on palveluksessa toistaiseksi, on virkasuhde vuosittain määriteltävä kestävä toistaiseksi, kuitenkin kulloinkin enintään vuoden loppuun, jolloin se, ellei määrärahaa seuraavan vuoden talousarvioon hyväksytty, päättyy vuoden lopussa ilman irtisanomisajan huomioonottamista. Työsopimussuhteessa oleva henkilökunta voidaan jakaa kolmeen ryhmään: A) henkilöihin, joilla määrärahapalkkaisina viranhaltijoina maaliskuun 1 p:ään mennessä tai sen jälkeen työsopimussuhteeseen siirtyessään on vähintään viisi viranhaltijain eläkesäännön mukaan eläkkeeseen oikeuttavaa palvelusvuotta kaupungin palveluksessa. Tähän ryhmään kuuluvat olisi uusilla työsopimuksilla määrättävä henkilökohtaisesti olemaan virkasäännön ja viranhaltijain eläkesäännön määräysten alaisia niin kauan kuin he hoitavat mainittuna ajankohdana heille kuuluvia tehtäviä; B) henkilöihin, jotka kuulumatta A) kohdassa tarkoitettuun ryhmään on maaliskuun 1 p:ään mennessä otettu kaupungin palvelukseen määrärahapalkkaisina viranhaltijoina ja joihin kaupunginvaltuuston päätöksen mukaan on nykyisessä toimessaan sovellettava jatkuvasti niitä oikeuksia, jotka he ikäkorotuksia vastaavien palkankorotusten ja vuosilomien osalta mainittuun päivämäärään mennessä jo ovat saavuttaneet. Kaikissa muissa suhteissa olisi tähän ryhmään nähdessä sovellettava järempänä b) kohdassa mainittuja etuisuuksia; C) henkilöihin, jotka maaliskuun 1 p:ään 1952 mennessä eivät ole saavuttaneet oikeuksia ikäkorotuksia vastaaviin palkankorotuksiin eikä erityisiin vuosilomaetuihin, tai jotka otetaan palvelukseen vasta mainitun ajankohdan jälkeen. Tämän ryhmän suhteen olisi annettava eräitä yleisohjeita a) palkkauksesta, b) vuosilomaeuista, c) sairaus- ja hautausavustuksista, d) irtisanomisajasta, e) toimien haettavaksi julistamisesta ja f) eläkeoikeudesta.

a) palkkaus jää kuukausi- tai tuntipalkkauksena eri laitosten harkintaan hyväksytyn talousarvion, kaupungin yleisen palkkausjärjestelmän ja palkkasäännöstelyn puitteissa. Palkkalautakunta voi jatkuvasti antaa yleisohjeita tähän ryhmään kuuluvan henkilökunnan palkkaeduista; b) vuosiloman suhteen sovelletaan kaupunginvaltuuston toukokuun 16 p:nä vahvistamaa kaupungin palveluksessa työsopimussuhteessa olevien työntekijäin vuosilomasääntöä.

c) sairaus- ja hautausapuetujen suhteen sovelletaan kaupunginvaltuuston huhtikuun 25 p:nä vahvistamaa kaupungin palveluksessa työsopimussuhteessa olevien työntekijäin sairaus- ja hautausapusääntöä;

d) irtisanomisajan suhteen noudatetaan sitä, mitä laissa ja asetuksissa sekä vahvistetuissa työsuhteissa on säädetty tai määrätty;

e) kaupunkiin työsuhteessa olevien viranhaltijain toimien pakolliseen haettavaksi julistamiseen ei ilmeisesti ole aihetta, vaan voidaan kysymys jättää a.o. laitoksen harkittavaksi kussakin yksityistapauksessa erikseen;

f) eläkeoikeus määräytyy kaupungin työntekijäin eläkesäännön mukaisesti.

Edellä olevan mukainen esitys päätettiin saattaa Helsingin kaupungin virkamiesyhdistyksen ja Helsingin Kunnantyöntekijäin Keskustoimikunnan tietoon näiden mahdollisesti haluamia neuvotteluja varten (9.10. 1923 §. 16.10. 1966 §).

Sen jälkeen kun eri virkamies- ja työntekijäjärjestöjen kanssa oli käyty neuvotteluja edellä mainitusta asiasta, mihin oli yhdistetty myös kysymys talousarvioon merkittävien tilapäisten viranhaltijain palkkamomenttien kokoonpanosta, palkkalautakunta päätti hyväksyä omasta puolestaan edellä selostetun ehdotuksen kaupunginhallitukselle lähetettäväksi (9.10. 1923 §, 6.11. 2155 §).

Kaupunginhallituksen pyydettyä lausuntoa tilapäistä työvoimaa koskevien talousarviokysymysten johdosta lautakunta päätti hyväksyä v:n 1952 talousarvionmomenttien käsittelyä varten seuraavat yleiset periaatteet: 1) Tilapäisten viranhaltijain momentille ehdotetaan jätettäväksi ainoastaan viranhaltija-asemaan saatettavan muun kuin kaupunginvaltuuston perustamissa viroissa olevan henkilökunnan varsinaisen palkkaus ja ikälisät; 2) määriteltäessä kysymystä siitä, mikä henkilökunta on saatettava viranhaltija-asemaan, on kiinnitettävä huomiota I virkasääntökomitean esityksestä ilmenevään yleiseen linjaan, kuitenkin huomioonottaen a) mahdollisen julkisen vallan käyttämisen,

b) työn laadun, c) henkilökunnan aseman kaupungin laitosten edustajana yleisöä kohtaan, d) työpaikkojen erilaisuuden sekä e) työajan määrittelyn; 3) palkkiovirkoihin luetaan toistaiseksi ainoastaan sellaiset tehtäväryhmät, joiden suorittajat työn laadun johdosta on työajan hajanaisuudesta ja epämääräisyydestä huolimatta vastuuta silmälläpitäen saatettava virkasuhteeseen, vaikka heitä varten ei ole perustettu vakinaisia virkoja (18.9. 1781 §, 9.10. 1923 §).

Kaupunginhallitukselle päätettiin tehdä esitys kiertokirjeen lähettämiseksi lauta- ja johtokunnille, missä kirjeessä kiinnitettäisiin lautakuntien huomiota tilapäisen henkilökunnan palvelusajan määrittelyn tarpeellisuuteen jo henkilökuntaa palvelukseen otettaessa (16.1. 161 §, ks. Kunn.as.kok. s.16).

Oman viran ohella hoidetusta toisesta virasta maksettava palkkio. Palolautakunta oli esittänyt, että palomestari H. Virranteelle ja ruiskumestari A. Wingvistille suoritettaisiin palkkiona niistä toimistonhoitajan ja kanslistin tehtävistä, joita he henkilökunnan keskuudessa sattuneiden virastapiidättämisten johdosta olivat joutuneet hoitamaan oman virkansa ohella, puolet kummankin ao. viran pohjapalkasta ja lisäksi korvausta vapaapäivinä tehdystä työstä heidän oman sunnuntaityö-tuntipalkkansa mukaisesti. Palkkalautakunta päätti ilmoittaa, että se oli hyväksynyt mainittujen henkilöiden anomat korvaukset maksettaviksi viimeksi toimitettujen indeksikorotusten aiheuttamine lisäyksineen (27.2. 455 §, 6.3. 527 §).

Sokeritautia sairastavan henkilön ottaminen kaupungin palvelukseen. Lastensuojelulautakunnan tiedusteluun, joka koski lastenkodin emännöitsijän virkaan nimitetyn talousopettaja A. Keron lääkärintodistuksesta ilmenneen sairauden aiheuttamaa estettä viran hoitamiseen, palkkalautakunta päätti ilmoittaa, että annetuista lääkärinlausunnoista voitiin vetää johtopäätös, että asianomaisen sairaus ei varsinaisesti haitannut viran hoitoa, vaikkakin hän voi joutua anomaan sairauslomia enemmän kuin täysin terve henkilö. Näin ollen ja jotta saataisiin kokemusta käytännössä siitä, miten oli yleensä suhtauduttava vastaavanlaisissa tapauksissa sokeritautia sairastaviin henkilöihin, voitiin katsoa, ettei talousopettaja Keron sairaus estänyt nimittämistä häntä ko. virkaan (4.9. 1688 §).

Huoltotarkastajan palkan maksaminen huoltoviraston vahtimestarille. Huoltoviraston vahtimestari oli hoitanut huoltotarkastajan tehtäviä useiden kuukausien ajan omalla vahtimestarin palkallaan suostuen itse tällaiseen järjestelyyn ilman että hänet olisi määrätty ko. tehtäviin. Mainitun vahtimestarin anottua sittemmin huoltotarkastajan palkkaa sillä perusteella, että hän hoitaisi korkeampaa virkaa kuin omaansa palkkalautakunta päätti, että sanottua korvausta ei voida suorittaa siinä tapauksessa, että anoja ei hoida mitään tiettyä huoltotarkastajan virkaa, vaan omassa virassaan sen palkkaa nauttien suorittaa huoltotarkastajan tehtäviä. Sen sijaan olisi hänelle maksettava palkka virkasäännön mukaisesti mikäli hänet on määrätty nimenomaan jonkun huoltotarkastajan viransijaiseksi taikka hoitamaan määrättyä huoltotarkastajan virkaa joinakin aikoina. Edellä oleva ilmoitettiin huoltovirastolle tiedoksi (11.9. 1730 §).

Alempi-palkkaiseen virkaan siirtyneiden viranhaltijain palkan järjestely. Kansanhuoltotoimiston eräs toimistoapulainen oli siirretty toiseen virkaan, jossa palkka oli kahta palkkaluokkaa alhaisempi kuin edellisessä. Kansanhuoltotoimiston tiedusteltua, miten ko. tapauksessa olisi meneteltävä, jotta ei virkasäännön määräyksiä rikottaisi, päätettiin toimistolle ilmoittaa, että ko. toimistoapulainen oli oikeutettu saamaan henkilökohtaisena palkanlisänä 20:nneen ja 18. palkkaluokkien erotuksen, minkä vuoksi kansanhuoltolautakunnan olisi anottava tarpeellista määrärahaa mainittuun tarkoitukseen (6.2. 312 §).

Huoltolautakunnalle ilmoitettiin sen tiedustelun johdosta, joka koski auton- ja traktorinkuljettaja M. Naparin palkkaetuja hänen siirtyessään alempi-palkkaiseen virkaan, että virkasäännön mukaan Napari säilyttäisi 24. palkkaluokan palkkauksen, jos hänet laitoksen aloitteesta siirrettäisiin po. alempaan virkaan. Kun tässä tapauksessa kuitenkin siirto tapahtui asianomaisen omasta aloitteesta, ei mainittua määräystä voitu häneen soveltaa. Virkasäännöstä ei myöskään löytynyt tukea huoltolautakunnan esitykselle, joka tarkoitti ikälisien maksamista entisen, korkeamman palkkaluokan mukaan, joten sääntöjen mukaan hänen olisi tyydyttävä hakemansa alemman viran palkkaetuihin. Kun kuitenkin toistaiseksi oli kysymys vain kolmen kuukauden ajasta, joka Naparin palveluksena tuli kaupungin hyväksi, ja koska hän sairauslomalla olleen-

kin saisi kahdelta kuukaudelta täydet palkkaedut ja muulta ajalta täydet ikälisät ja 2/3 peruspalkastaan, lautakunta piti kohtuullisena, että hänelle tältä ajalta myönnettäisiin esitetty 22. palkkaluokan peruspalkka ja 24. palkkaluokan ikälisät (16.10. 1954 §).

Pakollisen talviloman myöntäminen erälle lääkäreille ja sairaanhoitajille. Tuberkuloositoimiston lääkäreille ja sairaanhoitajille myönnettäväksi ehdotetun pakollisen talviloman järjestämisestä valtuutettiin puheenjohtaja käymään tarpeelliset neuvottelut (6.2. 311 §).

Neuvottelujen tuloksena oli käynyt selville, että tuberkuloositoimiston röntgenhenkilökunta oli rinnastettavissa röntgenosastojen henkilökuntaan ja näin ollen päätettiin, että ne ko. toimiston henkilökuntaan kuuluvat henkilöt, jotka jatkuvasti keskimäärin neljä tuntia päivässä ovat työssään alttiina röntgensäteilylle, oikeutetaan kaupunginvaltuuston maaliskuun 29 p:nä 1950 tekemän päätöksen mukaiseen talvilomaan (14.3. 614 §, ks. v:n 1950 kert. I osaa).

Sunnuntaityökorvauksen maksaminen erälle kansakoulujen viranhaltijoille. Kansakoulujen henkilökunnan yhdistyksen esityksen johdosta, joka koski sunnuntaityökorvauksen maksamista Lapinlahdenkadun 6:ssa toimivan kansakoulun talonmiehelle, palkkalautakunta päätti ilmoittaa mainitulle yhdistykselle ja kansakoulujen johtokunnalle, että kun talonmieslämmittäjien enimmäispalkkio voimassa olevan määräyksen mukaan on 6½ tuntia sunnuntailta, ei ko. koulun talonmiehelle voida sanotusta palkkiosta myöntää suurempaa osuutta kuin mitä hän on saanut. Näin ollen hän ei voi saada korkeampaa palkkiota sunnuntaityöstä muuten kuin siten, että lämmitystyö osaksi tai kokonaan siirretään hänelle. Talonmies, jolle kuuluu lumenluonti, saa lisäksi lumisina sunnuntaina sunnuntaityökorvausta todellisten työtuntien mukaan, mutta enintään 6½ tunnilta. Esitys ei antanut aihetta uusiin toimenpiteisiin (3.4. 705 §).

Asemakaava-arkkitehti Brunilan palkkaedut kunnallisneuvosmiehen viransijaisuudesta. Maistraatti oli esittänyt, että eläkkeellä olevalle asemakaava-arkkitehdille B.A.K. Brunilalle maksettaisiin sijaispalkkiona hänen hoitaessaan kunnallisneuvosmies J. Lappi-Seppälän virkaa hänelle luvattu Lappi-Seppälän kokonaispalkka oman eläkkeensä lisäksi. Koska ko. sijaisuus jo oli täysin palveltu ja koska mainittu korvaus oli asianomaiselle luvattu olettaen, ettei sanottua sijaisuutta hoitamaan olisi saatu ketään muuta eläkkeennauttijaa sen pienemmin palkkaeduin, päätti palkkalautakunta suostua esitykseen huomautuksin, ettei lautakunta vastaisuudessa tulisi hyväksymään samalla tavoin esitettyä palkkausta eläkettä nauttivalle sijaiselle, vaan pitää oikeana, että tällaisissa tapauksissa olisi eläkkeennauttijalle maksettava 40 % hoidetun viran kokonaispalkasta (2.10. 1865 §, 16.10. 1960 §).

Korvauksen suorittaminen oikeusraatimiehelle kunnallispuormestarin viranhoidosta. Korkeimman oikeuden tammikuun 17 p:nä maistraatin kokoonpanosta ja toiminnasta antaman päätöksen mukaan puormestari saa vuosilomansa aikana viran sivutulot ja kaupunki korvaa tämän oikeusraatimiehelle, joka hoitaa em. virkaa sijaisena. Virkasäännön mukaan ei viranhaltijalle, joka samassa laitoksessa hoitaa toisen viranhaltijan vuosiloman aikana joko yksinomaan tai oman virkansa ohella toisen virkaa, kuulu muuta palkkiota kuin ylityökorvaus. Koska kuitenkin oikeusraatimiehen poikkeuksellinen oikeus on vahvistettu lainsäädäntöön verrattavalla määräyksellä, päätti palkkalautakunta suostua maistraatin esitykseen em. korvauksen maksamisesta (9.10. 1902 §).

Työneuvoston päätös rakennustoimiston työajasta. Työneuvosto oli kaupunginhallituksen esityksestä päättänyt, että rakennustoimiston töissä pimeänä vuodenaikana työntekijäin suostumuksella saatiin työntekijöille säädetty yhden tunnin lepoaika lyhentää 30 minuutiksi. Ko. päätös, joka oli voimassa toistaiseksi, kuitenkin enintään kertomusvuoden loppuun saakka, merkittiin tiedoksi (2.1. 79 §).

Kiinteistötoimiston metsätalousostaston alaisissa töissä noudatettava työaika. Mainitun osaston tiedustelun johdosta lautakunta päätti ilmoittaa kiinteistölautakunnalle, että sen metsätalousostaston alaisissa ulkona suoritettavissa tuntitöissä työaika voitiin marraskuun 1 p:n 1951 ja helmikuun 28 p:n 1952 välisenä aikana lyhentää 7 tunniksi (20.11. 2244 §).

SAK:n edustajakokouksen vaalien pitämisestä työpaikoilla. Lautakunta päätti ilmoittaa hyväksyneensä Kaupunkiliiton palkka-asiainneuvoston mainittua asiaa koskevan kiertokirjeen ao. laitosten noudatettavaksi (20.3. 671 §).

Kaupungin kuorma-autotaksa. Maistraatti oli kumoten syyskuun 30 p:nä 1950 vahvistetun kuorma-autotaksan vahvistanut uuden noudatettavaksi maaliskuun 20 p:stä 1951 alkaen. Palkkalautakunta päätti 1) ao. laitoksille ilmoittaa, että uuden taksan mukaiset laskutukset kaupungin ajoissa oleviin kuorma-autoihin nähden voitiin hyväksyä maaliskuun 20 p:n jälkeen tahtuneissa ajoissa; 2) että uusi taksa otettaisiin omaa autoaan ajavien kuorma-autoilijoiden osalta käytäntöön työlistöissä huhtikuun 8 p:stä alkaen; edelleen annettiin päätöksessä määräyksiä jälkimaksun suorittamisesta, urakka-ajoista ym. taksan korotuksesta aiheutuneista seikoista (3.4. 725 §, ks. Kunn.as.kok. s.103).

Maksut lumenkuljetuksesta päätettiin vahvistaa yleisten töiden lautakunnan esityksen mukaisesti tuleviksi voimaan tammikuun 28 p:stä alkaen (23.1. 205 §, ks. Kunn.as.kok. s.20).

Virkojen täyttäminen sopimuspalkoin. Koska eräisiin kiinteistö- ja rakennustoimiston insinöörin ja arkkitehdin virkoihin oli ollut vaikea saada hakijoita muutoin, oli virat julistettu haettaviksi hakijan omin palkka-vaatimuksin. Näissä tapauksissa palkkalautakunta antoi lausuntonsa kaupunginhallitukselle asettuen joko puoltamaan esitettyjä palkkavaatimuksia tai tehden oman ehdotuksensa niiden suhteen.

Virkojen täyttäminen niitä haettavaksi julistamatta. Elintarvikekeskuksen lautakunta oli esittänyt, että sille myönnettäisiin oikeus täyttää tp. keittiöapulaisen ja autonapumiehen virat niitä haettavaksi julistamatta, koska sanotut viranhaltijat vaihtuivat alinomaan eikä kirjallisiin hakemuksiin perustuvaa viranhakumenetelmää voitu pitää heihin hyvin soveltuvana. Vaikka ko. esitys oli virkasäännön yleisistä periaatteista poikkeava, asetui palkkalautakunta puoltamaan sitä kaupunginhallitukselle annettavassa lausunnossaan, koska se huomattavasti tulisi helpottamaan elintarvikekeskuksen toimintaa ko. virkoja täytettäessä (18.9. 1772 §).

Eräissä yksityistapauksissa muidenkin virastojen ja laitosten kohdalla palkkalautakunta antoi kaupunginhallitukselle lausuntoja tapauksista, joissa virka täytettiin sitä haettavaksi julistamatta.

Palkasta pidätetyn elinkoron takaisin maksaminen. Rakennustoimiston tiedustelun johdosta lautakunta päätti ilmoittaa, että työntekijän palkasta ei ollut vähennettävä sitä elinkorkoa, minkä vakuutusyhtiö oli hänen työssäoloajaltaan maksanut sekä että jo pidätetyt erät oli maksettava hänelle takaisin (30.1. 277 §). Muissa vastaavissa tapauksissa, joissa oli kyseessä elinkoron pidättäminen palkasta palkkalautakunta teki edellämäinitun periaatteen mukaisen päätöksen, että palkka oli maksettava ko. ajalta vähentämättömänä.

Kone- ja pikakirjoituslisät. Kaupunginvaltuuston marraskuun 22 p:nä 1950 tekemän päätöksen ja palkkalautakunnan joulukuun 12 p:nä 1950 hyväksymien konekirjoittajien pätevyysvaatimuksia koskevien ohjeiden mukaisesti sellaiselle viranhaltijalle, jonka pääasiallisena työnä oli konekirjoitus ja joka omasi vähintään 9 000 nettolyönnin kirjoitusnopeuden puolessa tunnissa, voitiin maksaa konekirjoituslisä edellyttäen, että asianomainen ei nauttinut 21. palkkaluokkaa korkeampaa palkkaa ja että konekirjoitustaidosta voitiin katsoa olevan huomattavaa etua ko. viran hoidolle. Konekirjoituslisän suuruus oli 1 000 mk kuukaudessa. Konekirjoituslisää myönnettiin kertomusvuonna 20 viranhaltijalle.

Edellä mainitun päätöksen mukaisesti viranhaltijalle, jonka viran tai toimen hoitamiselle voitiin katsoa olevan huomattavaa etua pikakirjoitustaidosta, suoritettiin pikakirjoituslisä edellyttäen, ettei asianomainen ollut varsinaisessa pikakirjoittajan toimessa. Pikakirjoituslisän suuruus 60 sanaa minuutissa pikakirjoittavalle oli 1 000 mk ja 80 sanaa kirjoittavalle 2 000 mk. Pikakirjoituslisää myönnettiin 13 viranhaltijalle. (Ks. v:n 1950 kert. I ja II osaa)

Luontoisetukorvaukset. Kertomusvuoden aikana lautakunta vahvisti useita satoja luontoisetukorvauksia sekä teki muita päätöksiä, jotka koskivat

esim. virka-asunnon määräämistä, luontoisetujen nauttimista niin että viranhaltija joko vapautettiin niistä kokonaan, jolloin palkka maksettiin yksinomaan rahana tai osittain, esim. sairaalassa ruokailusta, asuntoedusta jne. Eräissä tapauksissa oikeutettiin viranhaltija pitämään lapsensa luonaan virka-asunnossaan tai jonkun toisen viranhaltijan asunnossa, tämä edellyttäen, ettei asianomaiselle myönnetty muita etuja laitoksessa sekä ettei ko. toinen viranhaltija saanut tästä korvausta. Palkkalautakunta päätti, muuttaen kesäkuun 27 p:nä 1950 tekemäänsä päätöstä, vahvistaa luontoisetukorvauksen suuruuden asuntoedusta 35 mk:ksi m²:ltä syyskuun 1 p:stä alkaen. Päätöksestä ilmoitettiin kaikille lauta- ja johtokunnille (4.9. 1979 §).

Kaupungin virkailijoiden virka-asuntonormien tarkistaminen. Yleisten töiden lautakunta oli kaupunginarkkitehdin ehdotuksen mukaisesti esittänyt, että kaupunginhallitus asettaisi komitean tarkistamaan kaupungin virkailijoita koskevat virka-asuntonormit vallitsevia oloja vastaaviksi, koska ko. normit viimeksi oli vahvistettu v. 1933. Lautakunta mainitsi kaupunginhallitukselle annetussa lausunnossaan, että kysymys luontoisetukorvausten yleisestä uudelleen järjestämisestä oli ollut jo pitkän aikaa valmisteltavana palkkalautakunnan toimistossa, mutta koska kysymys oli varsin monitahoinen, olisi se jätettävä erityisen asiantuntijakomitean valmisteltavaksi. Puoltaen yleisten töiden lautakunnan esitystä komitean asettamisesta päätettiin kuitenkin ehdottaa komitean tehtävää laajennettavaksi niin, että se käsittäisi koko luontoisetujärjestelmän (6.12. 313 §).

Eräistä viranhaltijain luontoisetuja koskevista asioista annettiin lausuntoja kaupunginhallitukselle. Näistä mainittakoon mm. sairaalain ulkopuolella asuvain viranhaltijain oikeutta alennettuihin sairaalamaksuihin koskeva sairaalalautakunnan esitys, jonka johdosta päätettiin esittää, että koska parhaillaan oli vireillä koko luontoisetujärjestelmän uusiminen, ei ko. esitystä olisi otettava käsiteltäväksi virkasäännön uudistamisen yhteydessä, vaan se olisi toimitettava luontoisetukomitean harkittavaksi (7.2. 430 §).

Edelleen annettiin puoltava lausunto lastentarhain johtokunnan esityksestä lastentarhoissa tapahtuvasta tilapäisestä aterioinnista perittävän maksun korottamisesta (3.4. 717 §).

Samoin puollettiin sairaalalautakunnan esitystä sairaalan ulkopuolella asuvan henkilökunnan oikeudesta pesettää vaatteensa ao. sairaalan pesulassa (17.7. 1451 §).

Virka-asuntojen luovuttamista Olympian kisojen vieraiden käyttöön puollettiin annetussa lausunnossa (6.11. 2150 §).

Osapäivätyö. Sairaalalautakunnalle myönnetyn yleisen luvan ohella käytetään eläkkeellä olevia viranhaltijoita mm. osapäivätyössä myönnettiin eräissä tapauksissa ao. virastoille oikeus ottaa toimistoapulaisia tai joitakin muita viranhaltijoita osapäivätyöhön joko terveydellisistä tms. syistä, jolloin palkkaus järjestettiin suhteelliseksi kokonaispalkkaan nähden.

Oikeus jäädä virkaansa säädetyn eroamisien saavutettuaan myönnettiin kertomusvuonna 17 henkilölle. Eräitä mainittua asiaa koskevia anomuksia hylättiin ja joissakin tapauksissa annettiin kaupunginhallitukselle lausunto viranhaltijan oikeuttamisesta pysymään virassaan eläkeiän saavutettuaan

Sivutoimet. Oikeus hoitaa sivutointa myönnettiin yhteensä 46 viranhaltijalle. Useimmissa tapauksissa oli kysymyksessä opettajan tehtävän hoitaminen yliopistossa, teknillisessä korkeakoulussa tai jossakin muussa oppilaitoksessa.

Oikeus asua kaupungin ulkopuolella myönnettiin yhteensä 31 viranhaltijalle; näistä 24 lupaa myönnettiin v:n 1952 loppuun ja 7 v:n 1953 loppuun.

Ikälisien myöntäminen. Palkkalautakunta ratkaisi kertomusvuonna ikälisien myöntämistä koskevia asioita 2 288 sekä teki esityksen kaupunginhallitukselle ikälisiä vastaavien palkankorotusten myöntämisestä 262 tapauksessa. Kaupunginhallituksen ratkaistavista ikälisäanomuksista annettiin 22

lausuntoa. Lisäksi lautakunta antoi lausuntonsa useista ikäläisten myöntämistä koskevista valitusasioista sekä sellaisista tapauksista, joissa oli kysymyksessä viranhaltijan oikeuttaminen laskemaan virkavuosiaksi ikäläisiä varten eri laitoksissa, esim. Suomen Pankissa, Kansaneläkelaitoksessa jne. palvelemaan ajat. Edelleen annettiin kaupunginhallitukselle lausunto niiden terveyssisarien ja kättilöiden ikäläisten suorittamisesta, joiden palkkaukseen saadaan valtionapua (6.2. 326 §).

V:n 1952 ikäläisten käsittelyä koskevassa asiassa päätettiin kaikille lauta- ja johtokunnille ilmoittaa, että niiden ikäläisten suhteen, jotka tulevat maksettaviksi myöntämistä seuraavana kalenterivuonna, on meneteltävä siten, että ko. ikäläisiä myönnetään virkasäännön 26 §:stä johtuvien varauksin, ts. palvelusaikaa laskettaessa vähennetään se aika, jona viranhaltija ei ole virantoimituksen keskeytymisen vuoksi virkaansa hoitanut, ottaen huomioon, että vähennykseksi ei kuitenkaan lueta vuosiloman, sairauden tms. aiheuttamaa virkavapautta (29.5. 1124 §).

Vastaanottokodin tarkkailuluokan opettajalle maksettavat ikäläiset. Lastensuojelulautakunnalle päätettiin vastaukseksi sen tiedusteluun ilmoittaa, että viranhaltija, joka oli määrätty hoitamaan yksinomaan muuta korkeampaa virkaa kuin omaansa muutoin kuin vuosiloman aikana saa peruspalkan ja ikäläiset hoitamansa viran mukaan. Tosin nyt ko. opettajan viransijaisena hoitava virka suomenkielissä kansakouluissa kuului samaan palkkaluokkaan kuin hänen vakinainen virkansa, eikä häneen näin ollen voitu suoranaisesti soveltaa virkasäännön em. määräystä, mutta sanotusta säädöksestä voitiin kuitenkin vetää se johtopäätös, että viranhaltija aina saa peruspalkan ja ikäläiset hoitamansa viran mukaan, ei kuitenkaan siinä tapauksessa, että viranhaltijan oma virka on korkeammassa palkkaluokassa kuin hänen viransijaisena hoitamansa virka (11.9. 1746 §).

Sairauslomasijaisuudet. Palkkalautakunta myönsi kertomusvuonna sairauslomaa nauttivien viranhaltijain sijaisille palkkioita 650 tapauksessa. Eräissä tapauksissa annettiin kaupunginhallitukselle lausuntoja sairausloman myöntämistä koskevissa asioissa, mm. täysien tai vähennettyjen palkkaetujen nauttimisesta jatkettun sairausloman ollessa kysymyksessä. Sairauslomasijaisten palkkaamiseen käytetyt määrärahat jakautuivat eri laistosten ja virastojen kesken seuraavasti:

Mk		Mk	
Kaupunginvaltuusto	16 248	Terveydellisten tutkimusten laboratorio	74 080
Revisiolaitos	310 815	Eläinlääkintöosasto	128 550
Kaupunginhallitus	150 500	Maidontarkastamo	328 700
Kaupunginkanslia	304 620	Asuntojen tarkastus	60 350
Kaupunginhallituksen asiamesosasto	28 280	Ammattientarkastus	86 485
Rahatoimisto	323 350	Tuberkuloosihuoltotoimisto	503 115
Tilastotoimisto	644 690	Tuberkuloosihuollon asuntolat	17 930
Maistraatti	341 380	Sielullisesti sairaiden vastaanottoasema	575 340
Ensimmäisen kaupungin- voudin konttori	25 000	Kouluhammaslinikka	563 590
Toisen kaupungin- voudin konttori	666 655	Veneeristen tautien poliklinikat	24 470
Helsingin-Malmin kau- punginvoudin konttori	32 150	Aitiys- ja lastenneuvolat	608 585
Raastuvanoikeus	571 165	Desinfioimislaitos	5 675
Syyttäjistö	230 020	Sairaalavirasto	6 795
Raastuvanoikeuden arkisto ja puhtaaksikirjoitus- kanslia	176 840	Sairaalan tilivirasto ...	45 065
Poliisilaitos	11 385	Huoltolautakunta ja huol- toviraston yleinen toimisto	222 895
Holhouslautakunta	10 160	Huoltolautakunnan kassa- ja tilivirasto	4 615
Huoneenvuokralautakunnat ..	40 275		

	Mk		Mk
Terveystenhoitolautakunta		Huoltolautakunnan asia-	
ja sen toimisto	372 360	miesosasto	98 890
Lastensuojelulautakunta ...	218 350	Kunnalliskoti laitoksi-	
Lastenhuoltolaitokset	542 476	neen	1 824 870
Lastenhuoltolaitosten		Tervalammen työlaitos	
tilat	44 785	ja maatila	8 005
Työnvälitystoimisto	248 625	Työtuvat	74 565
Urheilu ja retkeily; uima-		Kotitalouslautakunta	146 110
stadion, pallokenttä, sou-		Kaupunginkirjasto	1 285 065
tustadion, ratsastushalli		Kaupunginmuseo	49 400
ja ratsastuskentät	8 000	Kaupunginorkesteri	525 180
Raittiuslautakunta	10 715	Kiinteistölautakunta ja	
Suomenkielinen työväen-		kiinteistötoimisto	293 535
opisto	31 585	Yleisten töiden lauta-	
Valmistava poikain ammat-		kunta ja rakennustoimisto	378 470
tikoulu	74 760	Yleisten töiden tili-	
Valmistava tyttöjen ammat-		virasto	32 250
tikoulu	788 915		
		Yhteensä	14 196 684

Palkkaetujen nauttiminen sairausloman ajalta. Sairaalalautakunnan tiedusteluun, joka koski vahtimestarin palkkaetuja, päätettiin vastata, että uuden virkasäännön ao. määräys oli siten muuttunut, että saman, jatkuvan sairausloman aikana, viranhaltijan nautittua 2/3 palkkaedusta, hän ei enää voi saada täysiä palkkaetuja. Vanhassa virkasäännössä oli ollut määräys, jonka mukaan viranhaltijalla oli oikeus 12 kalenterikuukauden aikana saada kahdelta kuukaudelta täydet palkkaedut, siitä huolimatta oliko sairaus ollut jatkuvaa. Palkkalautakunnan käsityksen mukaan oli uutta virkasääntöä sovellettava, kun oli kysymyksessä uusiin todistuksiin perustuvan ja uudella päätöksellä myönnetyn sairausloman jatkaminen uuden virkasäännön voimaan tultua. Näin ollen ko. vahtimestarille oli suoritettava lokakuun 16 p:n ja marraskuun 2 p:n väliseltä ajalta hänen ikälisänsä täysimääräisinä ja 2/3 muista palkkaeduista uuden virkasäännön mukaisesti (11.9. 1742 §).

Kiinteistötoimiston maatalousosaston tiedusteluun, joka koski työntekijän oikeutta sairauslomapalkkaan sekä muita seikkoja, jotka olisi otettava huomioon työntekijöitä muualle talvitöihin luovutettaessa, palkkalautakunta päätti vastata, että huhtikuun 30 p:ään 1951 saakka voimassa olleitten sairausapua koskevien määräysten mukaan työsuhdetta ei keskeytä säännöllisesti uusiutuva työvoiman vähentäminen, ellei sellainen keskeytys ole kestänyt kolmea kuukautta kauempaa, mitä keskeytymisaikaa ei kuitenkaan lasketa työsuhteen kestämisajaksi sisältyväksi. Toisaalta työntekijällä on oikeus saada sairausapua vain kaupungin palveluksessa ollessaan. Kun ko. työntekijä sairastuessaan keuhkotuberkuloosiin ei ollut kaupungin, vaan yksityisen palveluksessa, ei hänellä ollut oikeutta sairausavun saamiseen, varsinkin, kun hänelle jo ennakolta oli ilmoitettu keskeytyksen tulevan jatkumaan yli 3 kk. Muilta osiltaan lautakunta ei tässä yhteydessä voinut ottaa asiaa käsiteltäväkseen (5.6. 1151 §).

Viransijaisuuspalkkioita muun syyn kuin sairauden takia myönnettiin kertomusvuoden aikana talousarvioon tarkoitusta varten varatusta määrärahasta seuraavasti:

	Mk		Mk
Kaupunginkanslia	22 890	Äitiys- ja lastenneuvolat ..	293 735
Kaupunginarkisto	3 085	Kunnalliskoti	215 120
Raastuvanoikeus	25 990	Lastenhuoltolaitokset	36 425
Palolaitos	57 855	Kähertäjäkoulu	16 080
Terveystenhoitovirasto	89 700	Valm.poikain ammattikoulu ..	91 080
Terveyd.tutkimusten		" tyttöjen "	15 870
laborat.	6 014	Kotitalouslautakunta	30 590
Lastenpsykiatrin toimisto..	91 170	Kaupunginorkesteri	34 330
Kouluhammasklinikka	2 660	Yleisten töiden lautakunta..	2 310
Veneristen tautien poliklin.	106 945	Yhteensä	1 141 849

Virkavapaudet. Kertomusvuoden aikana myönnettiin 207 viranhaltijalle virkavapautta täysin palkkaeduin. Lisäksi lautakunta eräissä tapauksissa päätti peruuttaa jo myönnetyn virkavapauden tai siirtää sen toiseen ajankohtaan. Joitakin virkavapausanomuksia hylättiin. Virkavapautta myönnettiin useimmiten ulkomaista opintomatkaa varten, kursseille tai neuvottelupäiville tai urheilukilpailuihin osallistumista varten, vaalilautakuntaan valituksi tulemisen takia tai eräissä tapauksissa, jolloin asianomaiset terveydenhoitoviranomaisten määräyksestä olivat estyneitä virkaansa hoitamasta. Virkavapaus myönnettiin yleensä sillä ehdolla, että ao. viranhaltija pysyy kaupungin palveluksessa kaksi vuotta tai sitä ennen ertotessaan suorittaa takaisin loma-ajaltaan saamansa palkkaedut. Edelleen annettiin kaupunginhallitukselle lausuntoja sellaisissa tapauksissa, joissa oli kysymyksessä virkavapauden myöntäminen työntekijöille edellä mainitun kaltaisten syiden vuoksi.

Palkkatonta virkavapautta myönnettiin 59 viranhaltijalle opintomatkaa, toisen viran hoitamista tai yksityisasioiden järjestämistä varten yhdeksi vuodeksi tai lyhyemmiksi ajoiksi. Tällöin maksettiin asianomaisille joissakin tapauksissa puolet, kolmasosa tai 10 - 20 % palkasta. Työntekijäin osalta annettiin myöskin palkatonta virkavapautta koskevista asioista kaupunginhallitukselle lausuntoja.

Eräissä tulkinnanvaraisissa tapauksissa palkkalautakunta antoi päätöksensä, esim. palkkaetujen takaisinmaksuvelvollisuuden ollessa kyseessä sellaisessa tapauksessa, jolloin asianomainen henkilö oli suurimman osan edellä mainitun ehdon edellyttämästä määräajasta ollut sairaana. Tällöin häntä ei velvoitettu korvaamaan takaisin kaupungille saamiaan palkkaetuja. Ei myöskään siinä tapauksessa, että henkilö, joka ennen palkallisen virkavapauden alkamista oli kahden edellisen vuoden aikana ollut vastaavanlaisella opintomatalla, ollut velvollinen suorittamaan takaisin hänelle myönnettyjä etuja, vaan uudistettiin mainittu, kahden vuoden virassapysymis-ehdo uuden virkavapauden jälkeen.

Yleisen luvan myöntäminen vuosiloma- ja viransijaisina toimivien sairaanhoitajien palkkaamiseen. Lautakunta päätti kaupunginhallitukselle annettavassa lausunnossaan puoltaa poikkeuksellisesti yleisluvan myöntämistä sairaalalautakunnalle eläkeiässä olevien sairaanhoitajien palkkaamiseen sijaisiksi, koska koulutettuja sairaanhoitajia oli vaikeata saada vuosiloma- ja viransijaisiksi ja koska ko. toimenpide helpottaisi sijaiten saantia. Mainituissa tapauksissa eläkkeellä olevalle viranhaltijalle maksettaisiin sairaanhoitajan viran loppupalkan ja eläkkeen välinen erotus. Palkkalautakunnalle olisi kuukausittain toimitettava luettelo sijaisiksi palkatuista henkilöistä. Myöskin puolipäivätyöhön halukkaita koulutettuja sairaanhoitajia saisi sairaalalautakunta ottaa työhön mainitun luvan perusteella ja maksaa heille sijaispalkkiona puolet ao. viran pohjapalkasta (14.3. 582 \$).

Myöskin muissa kaupungin virastoissa ja laitoksissa myönnettiin yksityistapauksissa eläkkeellä oleville viranhaltijoille oikeus hoitaa virkaa sijaisena, jolloin yleensä palkkaukseen nähden noudatettiin samaa periaatetta, mitä edellä selostettiin sairaanhoitajien osalta.

Työntekijäin eläkkeiden korottaminen. Kaupunginvaltuuston päätettyä huhtikuun 25 p:nä korottaa kaikki kaupungin tammikuun 1 p:nä voimassa olleet eläkkeet 8 % jäivät mainitun päivämäärän jälkeen myönnetyt työntekijäin eläkkeet vaille sitä korotusta, joka eläkesäännön 8 §:n 3 mom:n mukaan olisi niille kuulunut. Tämän johdosta palkkalautakunta päätti kaupunginhallitukselle esittää, että kaupungin työntekijöille myönnettäisiin A-korotusta vastaava korotus tammikuun 1 p:n jälkeen voimaan tulleisiin eläkkeisiin siten, että eläkepohjan perusteena olevaan ansioon ajalta ennen joulukuun 16 p:ää 1950 lisättäisiin 8 % (15.5. 974 \$).

Helsingin Kunnantyyntekijäin Keskustoimikunta oli tehnyt esityksen työntekijäin eläkkeiden korottamisesta vedoten kaupunginvaltuuston kesäkuun 29 p:nä 1950 tekemään päätökseen, jonka mukaisesti kaupunginhalli-

tuksen oli tehtävä korjausesitys, mikäli uusien periaatteiden mukaiset eläkkeet johtivat epäsuhteisiin. Keskustoimikunnan käsityksen mukaan niitä työntekijäin eläkkeitä oli korotettava, jotka mainitun valtuuston päätöksen mukaan olivat joutuneet epäsuhteeseen myöhemmin myönnettyihin työntekijäin ja viranhaltijain eläkkeisiin nähden. Lautakunta päätti esittää kaupunginhallitukselle, että ennen tammikuun 1 p:ää 1948 myönnetty eläkkeet korotettaisiin 15 % lokakuun 1 p:stä lähtien (11.9. 1731 §).

Eläkkeiden myöntäminen. Kertomusvuonna myönnettiin 255:lle kaupungin palveluksessa olleelle henkilölle sääntöjen mukainen eläke. Kaupunginhallitukselle annettiin useita ylimääräisen eläkkeen myöntämistä koskevia lausuntoja. Kaupunginvaltuuston huhtikuun 25 p:nä tekemän päätöksen perusteella, jonka mukaan kaikki kaupungin tammikuun 1 p:nä 1951 voimassa olleet eläkkeet korotettiin 8 %, suoritettiin eläkkeiden uudelleen laskemisia 77 tapauksessa. Lisäksi lautakunta antoi kaupunginhallitukselle lausuntoja, jotka koskivat eläkepäätöksistä tehtyjä valituksia. Eräässä tapauksessa palkkalautakunta teki päätöksen myönnetyn eläkkeen oikaisemisesta muuttamalla kaupunginhallituksen syyskuun 9 p:nä 1945 tekemää eläkepäätöstä (20.11. 2250 §). Lisäksi tehtiin kaupunginhallitukselle useita esityksiä asioista, jotka koskivat viranhaltijain oikeuttamista laskemaan virkavuosi eläkettä varten eri laitoksissa, esim. Helsingin Teurastuslaitos oy:ssä tai Toukolan Konepajalla ym. palvelemissa ajat.

Leski- ja orpoeläkekassan suorittamien leskieläkkeiden kohtuullisen korotuksen toimeenpanemisesta, josta valtuutettu Öhman ym. olivat valtuustossa tehneet aloitteen, lautakunta antoi kaupunginhallitukselle lausunnon, jossa pääasiassa kosketeltiin vain ylimääräisten eläkkeiden myöntämisessä sovellettua käytäntöä ja niiden myöntämiseen vaikuttavia syitä (20.3. 661 §).

Ab. Folkhemmet -nimisen yhtiön palveluksessa olleiden henkilöiden eläkeoikeudesta sen jälkeen, kun ko. yhtiö oli lahjoitustarjouksen kautta siirtynyt kaupungin haltuun, annettiin lausunto kaupunginhallitukselle (20.11. 2255 §).

Raastuvanoikeuden ent. siviilinotaarin Hj. Honkasen anomuksesta saada valita aikaisemmin voimassa ollut eläkesääntö uuden sijasta eläkkeensä perustaksi palkkalautakunta antoi kaupunginhallitukselle hylkäävän lausunnon, koska vanhan eläkesäännön valitseminen merkitsisi kehityksessä taaksepäin menoa (3.7. 1392 §).

Hautausapua myönnettiin 136 tapauksessa, yhteensä 3 989 355 mk. Lisäksi lautakunta teki parissa tapauksessa esityksen kaupunginhallitukselle ylimääräisen hautausavun myöntämisestä (2.1. 44 §).

Esitykset. Paitsi edellä eri yhteyksissä mainittuja esityksiä annettiin kaupunginhallitukselle mm. seuraavia asioita koskevat esitykset: s/s Ctson ja m/s Turson päälliköiden iltavuorokorvauksen ja ylityökorvauksen uudelleen järjestämisestä alusten erikoisluonteeseen aiheuttamien epäkohtien korjaamiseksi (6.11. 2133 §); työkorvauksen suorittamisesta teknillisten laitosten urheiluseuran jalkapalloilijoille 11 vuorokautta kestäneen Norjan matkan ajalta (3.7. 1391 §); ent. rakennustarkastaja A. Toivosen anomusta palkan maksamisesta eroamispäivän ja eläkkeen alkamispäivän väliseltä ajalta (6.3. 526 §); musiikkilautakunnan ja Suomen Muusikkojen Liiton esitystä kaupunginorkesterin soittajien palkan korotuksesta (6.2. 320 §); musiikkilautakunnan esitystä soitin- ja pukukorvauksen maksamisesta kaupunginorkesterin jäsenille (6.2. 321 §).

Lausuntoja kaupunginhallitukselle annettiin, paitsi edellä eri yhteyksissä mainittuja palkkaus-, ikälisä-, eläke- ym. kysymyksiä koskevia, mm. asioista, jotka koskivat: ent. toimistovirkailija O. Leppäsen lomakorvausta koskevaa valitusta (16.1. 162 §); eräiden kaupunginvaltuutettujen aloitetta lauantai-työajan käytön laajentamista (20.2. 429 §); järjestelytoimiston aloitetta palvelustodistuslomakkeen laatimisesta kaupungin palveluksesta eroaville (25.9. 1834 §); ehdotusta virkaan otettaessa vaadittavasta lääkärintodistuksesta (2.10. 1879 §); kansakoulujen tar-

kastajan P. Kuosmasen oikeutta käyttää omaa henkilöautoa virkamatkoilla (9.10. 1906 §); työtehtötoimiston esitystä siivouksen korvausperusteiden määrittämisestä (23.10. 2028 §); kansakoulun johtaja V. Svanströmin vuosiloman rahalla korvaamista (6.11. 2132 §); verotusvalmisteluviraston tuntipalkkaisten, toimihenkilöiden siirtämistä kuukausipalkalle (26.6. 1314 §); virkasäännön soveltamista verotusvalmisteluvirastossa työskenteleviin, valtion varoista tuntipalkkaa nauttiviin virastotyöntekijöihin (26.6. 1349 §); raastuvanoikeuden jäsenten vuosilomien järjestelyä harjoittavan komitean mietintöä (27.11. 2295 §); vt. kaupunginviskaali G. Unoniuksen kesäloman rahalla korvaamista (14.8. 1603 §); korvauksen maksamista palotarkastuksia suorittaville palomiehille (27.2. 458 §); ikälisää vastaavan palkkion maksamista henkilökohtaisena palkanlisänä desinfiointilaitoksen vt. kylvettäjäälle (30.1. 249 §); Sofianlehdon lastenkodissa vapautuneen huonetilan luovuttamista harjoittelijan käyttöön (10.4. 792 §); henkilökohtaisen palkanlisän maksamista Ryttylän koulukodin hoitajalle (3.4. 727 §); järjestelytoimiston ehdotusta kaupungin sisäisen työnvälityksen tehostamisesta (20.2. 427 §); kansanhuoltotoimiston toisen siivoojan viran lakkauttamista ja ao. siivoojan irtisanomista sairausloman aikana (2.1. 87 §); ruotsinkielisten kansakoulujen orkesterin ja tyttökuoron toiminnan aloittamista (13.2. 354 §); matkakorvauksen maksamista liitosalueen kansakoulujen opettajille ja siivoojille (13.2. 364 ja 365 §); soitto-opetuksen järjestämistä oppilasorkesterin soittajille (14.3. 589 §, 5.6. 1166 §); erikoisluokan perustamista kuulovaikeuksista kärsiville (5.6. 1148 §); poikkeuksellisten lasten koulunkäynnin ja jälkihuollon järjestelyä (20.8. 1641 §); valmistavan poikien ammattikoulun ja tyttöjen ammattikoulun harjoittelijoiden lukumäärän lisäämisestä (15.5. 990 §); vapaaehtoisen kielenopetuksen järjestämisestä valmistavaan poikien ammattikouluun (17.7. 1479 §); kirjapainokoulun opettajien opetusvelvollisuuden vähentämistä (17.4. 822 §); verhoilija-ammattikoulun rehtorin tehtävien hoitamista (17.7. 1478 §); siivoustyön järjestelyä Käpylän, Pitäjänmäen ja Herttoniemen sivukirjastoissa (2.1. 69 §, 27.2. 464 §); kaupunginkirjaston tuntipalkkaisten kirjastoapulaisten virkasuhteen luonteesta (26.6. 1550 §, 17.7. 1485 §); erikoispalkkioiden maksamista kaupunginmetsänhoitajien tehtävien hoitajille (6.2. 310 §); talon Mäkelänkatu 37 - 41 siivouksen jakamista kahtia (30.1. 247 §, 27.2. 466 §, 3.4. 713 §); valtuutettujen Enteen ym. Putkimiesliiton ja kaupungin töitä teettävien rakennus- ja putkiliikkeiden välistä työselkkausta koskevaa välikysymystä (24.4. 877 §, 21.6. 1225 §); rakennustoimiston puhtaanapito-osaston eräiden virkojen järjestelyä (6.3. 517 §); vesilaitoksen vedenpuhdistusaseman kemistien ja laboranttien työajan järjestelyä (24.7. 1541 §); kaasulaitoksen eräiden työntekijäin oikeutta siirtyä yksityisen palvelukseen työsuhteen kaupunkiin katkeamatta (14.3. 595 §); kaasu- ja sähkölaitoksen myymälän ja näyttelyn aukioloaika (9.10. 1917 §). Lisäksi lautakunta antoi useita lausuntoja, jotka koskivat tilapäisen työvoiman palkkaamista eri laitoksiin ja virastoihin v:ksi 1952.